

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

SİVRİCE İLÇESİ SPOR TURİZMİ

POTANSİYELİNİN ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Enver YABANCI

2022

ONAY SAYFASI

.....

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez Yüksek Lisans/Doktora Tezi standartlarına uygun bulunmuştur.

.....

..... Anabilim Dalı Başkanı

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans/Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

.....

Danışman

Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL

Yüksek Lisans/Doktora Sınavı Jüri Üyeleri

.....

.....

.....

.....

.....

ETİK BEYAN

Kendime ait çalışmalar ile bu tez çalışmasını gerçekleştirdiğimi, çalışmaların planlanmasından, bulgularının elde edilmesine ve yazım aşamasına kadar tüm aşamalarında etiğe aykırı davranışım olmadığını, bu tezdeki tüm bilgileri ve verileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışması içinde yer alan ancak bu tez çalışmasının bulguları arasında yer almayan verilere, bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

Enver YABANCI

Tarih

İmza

Danışman: Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

ELAZIĞ

TEŞEKKÜR

Çalıőmamın her safhasında yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Doç.

Dr. Ali Serdar YÜCEL' e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	i
ONAY SAYFASI	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLO LİSTESİ	viii
RESİM LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	xi
1. ÖZET	1
2. ABSTRACT	3
3. GİRİŞ	5
3.1. Spor Kavramı ve Önemi	6
3.2. Sporun Etkileri	7
3.2.1. Fiziksel Etkileri	7
3.2.2. Psikolojik Etkileri	7
3.2.3.Sosyolojik Etkileri	8
3.2.4. Ekonomik Etkileri	8
3.3. Turizm Kavramı	8
3.4. Dünyada Turizmin Gelişim Süreci	9
3.5. Türkiye’de Turizmin Gelişim Süreci	10
3.5.1. Türkiye’ye Gelen Ziyaretçilerin Yıllara Göre Dağılımı ve Türkiye’nin Turizm Gelirleri	11
3.5.2. Türkiye’de 2020 Yılı İtibarıyla Bakanlık ve Belediye Belgeli Tesis Sayısı	13
3.6. Mavi Bayrak Dünya Sıralaması ve Türkiye Sayıları	14
3.7. Spor Turizmi Kavramı	18
3.8. Spor Turizmi Çeşitleri	18
3.8.1. Kış Sporları	19

3.8.2. Hava Sporları Turizmi	19
3.8.2.1. Yamaç Paraşütü	20
3.8.2.2 Yelken Kanat	20
3.8.2.3. Deneysel Hava Araçları	20
3.8.3.Su Sporları Turizmi	20
3.8.3.1. Yüzme	21
3.8.3.2.Rafting	21
3.8.3.3.Kano	21
3.8.3.4.Kneeboard	22
3.8.3.5. Su Altı Sporları	22
3.8.4. Kuş Gözlemciliği	22
3.8.5.Motosiklet Sporları Turizmi	23
3.8.6. Dağcılık	23
3.8.7. Doğa Yürüyüşleri	23
3.8.8. Bisiklet	24
3.8.9. Golf	24
3.8.10. Av Turizmi	25
3.8.11.Futbol Turizmi	25
4. GEREÇ VE YÖNTEM	26
4.1. Araştırmanın Amacı	26
5. BULGULAR	29
5.1. Sivrice İlçesi Genel Durumu	29
5.2. Sivrice İlçesinde Spor Turizmi	32
5.2.1. Kış Sporları Turizmi	32
5.2.2. Hava Sporları Turizmi	36
5.2.2.1.Yamaç Paraşütü	36
5.2.3. Su Sporları	38
5.2.3.1. Yüzme	40

5.2.3.2. Kano	49
5.2.3.3. Su Altı Dalışı	50
5.2.4. Bisiklet Turizmi	51
5.2.5. Av Spor Turizmi	53
5.2.6. Doğa Yürüyüşü	55
5.2.7. Dağcılık	57
5.2.8. Motosiklet Sporları Turizmi	58
5.2.9. Kuş Gözlemeleme	60
5.2.10. Ekstrem Sporları	61
5.2.11. Voleybol Turizmi	62
5.2.12. Hobi Sporları Turizmi	63
5.2.13. Nostalji Spor Turizmi	64
5.3. Sivrice İlçesi Spor Turizmi Potansiyeli	66
5.3.1. Sivrice İlçesinin Gelen Ziyaretçi Sayısına Göre Durumu	77
5.3.2. Sivrice İlçesi Turizm Gelirleri	81
6. TARTIŞMA	86
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	89
8 KAYNAKLAR	104
9. ÖZGEÇMİŞ	108

TABLO LİSTESİ

Tablo 1:	Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Yıllara Göre Dağılımı	11
Tablo 2:	Türkiye'nin Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı	12
Tablo 3:	Belediye Belgeli Tesisler	13
Tablo 4:	Mavi Bayrak Dünya Sıralaması ve 2020 Yılı Uluslararası Mavi Bayraklı Plaj Sayıları (Yalnız Kuzey Yarımküre Ülkeleri)	15
Tablo 5:	Türkiye'de İllere Göre Mavi Bayrak Sayıları	16
Tablo 6:	Sivrice İlçesi Nüfus Sayıları	30
Tablo 7:	Turizmi Teşvik Kanunu Uyarınca Kış Sporları Temalı Merkezler	35
Tablo 8:	Hazar Gölü'nün Bazı Fiziksel ve Kimyasal Özellikleri	40
Tablo 9:	Hazar Baba Kayak Merkezi'nin Yer Aldığı Sivrice İlçesinin Bağlı Bulunduğu Elazığ İli ve Elazığ İli Çevresinde Kayak Merkezlerine Sahip İllere Gelen Ziyaretçi Sayıları	67
Tablo 10:	Faal Durumda Olan Kayak Merkezlerinin Bulunduğu İllerin Ziyaretçi Dağılımı (2017-2021-Aralık-Ocak-Şubat)	69
Tablo 11:	Faal Olmayan Kayak Merkezlerinin Bulunduğu İllerin Ziyaretçi Dağılımı	71
Tablo 12:	Sivrice İlçesinde Bulunan Konaklama Tesisleri ve Yatak Kapasiteleri	74
Tablo 13:	Sivrice İlçesine Gelen Yerli- Yabancı Ziyaretçi Sayıları	78
Tablo 14:	Elazığ Merkez ile Elazığ'a Bağlı İlçelerin Bakanlık Belgeli Tesislere Gelen Yerli- Yabancı Ziyaretçi Sayıları	79
Tablo 15:	Elazığ Merkez ile Elazığ'a Bağlı İlçelerin Belediye Belgeli Tesislere Gelen Yerli-Yabancı Ziyaretçi Sayıları (2019)	80
Tablo 16:	Sivrice İlçesinin Ortalama Harcamaya Göre, Turizm Gelirleri	81
Tablo 17:	Doğu Anadolu Bölgesi'nde Doğal Göllere Kıyısı Bulunan İlçelerin Turizm Gelirleri	83

RESİM LİSTESİ

Resim 1:	Sivrice ilçesi görüntüsü	30
Resim 2:	Hazar Gölü	31
Resim 3:	Hazar Baba Kayak Merkezi'nin bulunduğu bölgeden bir görüntü	33
Resim 4:	Hazar Baba Kayak Merkezi tesislerinden bir görüntü	34
Resim 5:	Sivrice'de yamaç paraşütü	37
Resim 6:	Yamaç paraşütü tandem uçuşlarından Sivrice'den bir görüntü	37
Resim 7:	Hava sporları iniş pistine Sivrice'den bir örnek	38
Resim 8:	Su bisikletine Hazar Göl'ünden bir örnek	39
Resim 9:	Hazar Gölü'nde jet-ski turlarından bir görüntü	39
Resim 10:	Hazar Gölü'nü besleyen dere yataklarına dökülen atıklar	41
Resim11:	Hazar Gölü'nde dalga aşındırması ve çökmeler sonucu oluşan su kirliliği	41
Resim12:	Hazar Gölü'ne karışan kanalizasyon suları	42
Resim13:	Hazar Gölü kıyılarına dökülmüş hafriyat toprağı ve inşaat atıkları	42
Resim 14:	Hazar Gölü'nde çeşitli nedenlerle oluşmuş su kirliliği	43
Resim 15:	Su sporlarına uygun plajlardan Hazar Gölü'nden bir örnek	44
Resim 16:	Sivrice Belediyesi Halk Plajı'ndan bir görüntü	45
Resim17:	Hazar Gölü Su Sporları ve Motosiklet Merkezi Plajı'ndan bir görüntü	46
Resim18:	Gölcük Tatil Köyü Plajı'ndan bir görüntü	47
Resim 19:	Hazar Gölü Su Sporları ve Adrenalin Merkezi tesislerinden bir görüntü	48
Resim 20:	Hazar Gölü'nde kano görüntüsü	49
Resim 21:	Çevresinde kültürel mirası barındıran Kuş Cenneti Adası	50
Resim 22:	Sivrice'de bisiklet sporu parkurlarından bir örnek	51
Resim 23:	Bisiklet ve yürüyüş yoluna Sivrice'den bir örnek	52
Resim 24:	Sivrice Bisiklet Yarışması ödül töreni (2017)	52

Resim 25: Hazar Baba Dağı MTB Bisiklet Yarışması parkurlarından bir görüntü	53
Resim 26: Hazar Gölü'nde olta balıkçılığı	54
Resim 27: Geleneksel Hazar Baba Dağ-Doğa Yürüyüşü parkurlarından bir görüntü	55
Resim 28: Hazar Baba Dağı doğa yürüyüşü parkurlarından bir örnek	56
Resim 29: Hazar Baba Dağı Dağ-Doğa Yürüyüşü zirve noktasından bir görüntü	57
Resim 30: Hazar Baba Dağı'ndan bir görüntü	58
Resim 31: Motosiklet sporlarına Sivrice'den bir örnek	59
Resim 32: Hazar Su Sporları ve Motosiklet Kamp Merkezi	59
Resim 33: Hazar Gölü'nde konaklayan kuşlardan bir görüntü	60
Resim 34: Hazar Gölü kuş gözlem alanlarından	61
Resim 35: Hazar Baba Macera Parkı ip parkuru görüntüsü	62
Resim 36: Hazar Gölü plaj voleybolu alanlarından bir örnek	63
Resim 37: Fotoğrafçılık etkinliklerinin yapıldığı Hazar Gölü'nden bir örnek	64
Resim 38: Sivrice Mollaali köyünden bir görüntü	65
Resim 39: Çayda Çıra oyununun doğduğu Haringit Çayı'ndan bir görüntü	66
Resim 40: Sivrice'de bulunan konaklama tesislerinden bir görüntü	73
Resim 41: Mahalli idareler belgeli konaklama tesislerinden Sivrice'den bir örnek	75
Resim 42: Sivrice'de bakanlık belgeli konaklama tesislerinden otel örneği	76
Resim 43: Kamu kurumlarına ait konaklama tesislerinden Sivrice'den bir örnek	76
Resim 44: Sivrice'de hizmet sunan yiyecek-içecek işletmesinden bir görüntü	77

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
FEE	: Çevre Eğitim Vakfı
DSİ	: Devlet Su İşleri
IUCN	: Dünya Koruma Birliği
FÜ	: Fırat Üniversitesi
GSYH	: Gayri Safı Yurt İçi Hasıla
GELDER	: Genç Elazığlılar Derneği
KTB	: Kùltür ve Turizm Bakanlığı
KTKGB	: Kùltür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri
M.S	: Milattan Sonra
PTT	: Posta Telgraf Teşkilatı
TM	: Turizm Merkezi
TUYED	: Turizm Yatırımcıları Derneği
TDK	: Türk Dil Kurumu
THK	: Türk Hava Kurumu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TCDD	: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TÜRÇEV	: Türkiye Çevre Eğitim Vakfı
THSF	: Türkiye Hava Sporları Federasyonu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜROFED	: Türkiye Otelciler Federasyonu
TÜRSAB	: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği

1. ÖZET

Geniş bir turistik ürün yelpazesine sahip Sivrice ilçesi, spor turizminde söz sahibi olmak isteyen destinasyonlar arasındadır. Bu çalışmanın amacı, Sivrice ilçesinin spor turizmi olanaklarını belirlemek ve ilçenin sahip olduğu bu olanakları istenilen düzeyde kullanabilmesinin yollarını ortaya koyup değerlendirmektir. Çalışmada, Sivrice ilçesinin spor turizmi potansiyeli analiz edilerek, spor turizmi arzına sunduğu ya da sunabileceği ürünler tek tek tanıtılmaya, spor turizminin gelişmesinin önündeki engeller belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma doküman analiziyle yapılmış bir çalışmadır. Konuyla ilgili basılı kaynaklar incelenerek, elde edilen veriler önem derecesine göre sınıflandırılmıştır. İlgili tüm kurumların resmi internet sitelerindeki raporlar kullanılarak, özet tablolar oluşturulmuştur. Son 5 yıla ait ilçeye gelen turist sayıları, ilgili yıllara ait turizm gelirleri, bölgedeki diğer destinasyonlarla karşılaştırılarak oranlar yüzde olarak belirlenmiş ve ayrıca Sivrice ilçesi Hazar Baba Kayak Merkezi'nde bulunan mekanik tesislerin, Türkiye'de faal ve faal olmayan 16 kayak merkezi ile mukayesesi yapılarak mevcut durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan karşılaştırma sonucunda Sivrice Hazar Baba Kayak Merkezi'nin bağlı bulunduğu Elazığ ilinin, Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenen 9 faal kayak merkezinden sadece Kastamonu ilinden %11,15 oranında daha fazla ziyaretçi ağırlamış olduğu, faal olmayan 7 kayak merkezi arasında ise %14,35'lik pay ile 3.sırada yer aldığı belirlenmiştir.

Çalışmada sonuç olarak, Sivrice ilçesinin spor turizmi potansiyeline sahip olduğu; ancak bu potansiyelin istenilen düzeyde kullanılmadığı belirlenmiş, bunun için; ilçenin güçlü ve zayıf yönlerinin iyi belirlenmesi gerektiği, sürdürülebilir bir turizm politikası oluşturma ve değişimlere ayak uydurmasının önemli olduğu, tüm paydaşların ortak bir paydada buluşarak birlikte hareket etmelerinin daha etkili olacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Turizm, Sivrice, Destinasyon

2.ABSTRACT

ANALYSIS OF THE SPORTS TOURISM POTENTIAL OF SIVRICE DISTRICT

Sivrice district, which has a wide range of touristic spots, is among the destinations desiring to have a say in sports tourism. The aim of this study is to determine the sports tourism opportunities of Sivrice district and to reveal and evaluate the ways for the district to use these opportunities at the desired level. In the study, the sports tourism potential of Sivrice district was analyzed, and the products that it offered or could offer to the sports tourism supply were tried to be introduced in order, and the obstacles to the development of sports tourism were tried to be determined.

This is a study made with document analysis. By examining the printed sources on the subject, the data obtained were classified according to the degree of importance. Summary tables were created by using the reports on the official websites of all relevant institutions. The numbers of tourists coming to the district for the last 5 years and tourism revenues of the relevant years were compared with other destinations in the region, and the ratios were determined as percentages. The current situation was tried to be determined. As a result of the comparison, Elazig province, to which Sivrice Hazar Baba Ski Center is affiliated, hosted 11.15 % more visitors than Kastamonu province out of 9 active ski centers determined by the

Ministry of Culture and Tourism, and with a share of 14.35 % among 7 inactive ski resorts. It was determined to be in the 3rd place.

As a result of the study, it was determined that the district of Sivrice has a potential for sports tourism, but this potential could not be used at the desired level. It was concluded that the strengths and weaknesses should be well determined, it is important to create a sustainable tourism policy and keep up with the changes, and it will be more effective if all stakeholders meet on a common ground and act together.

Keywords : Sports, Tourism, Sivrice, Destination

3. GİRİŞ

Spor turizmi, turizm bölümleri içerisinde çeşitlilik bakımından büyük paya sahip olan bir alandır. Özellikle gelişmiş ülkelerde yapılan sportif organizasyonlarla gerek ülkenin tanıtımında gerekse ülkenin ekonomik anlamda gelişmesinde önemli rol oynamaktadır (1).

Sivrice ilçesi de spor turizmi potansiyeline sahip bir destinasyondur. Hazar Baba Dağı, Hazar Gölü, Hazar Baba Kayak Merkezi'nin yer aldığı, doğal ve yapay spor turizmi arzına sahip ilçede, spor turizmi konusu yeterince incelenmemiştir.

Sivrice ilçesi zengin bir spor turizmi donelerine sahip olmakla beraber bu doneleri yeteri kadar kullanmamış, etkin bir politika izleyememiş, spor turizminde arzu edilir düzeye gelememiştir. Bu çalışmanın konuyu bilimsel olarak ele alma ve sektördeki kilit unsurları harekete geçirme noktasında önemli olacağı, ilçede spor turizminin gelişmesine katkıda bulunacağı ve ilçenin bu sayede önemli kazanımlar elde edeceği düşünülmektedir.

Çalışmada basılı materyaller, konuyla ilgili kurumların Sivrice ilçesi ile ilgili yapmış oldukları çalışmalar kaynak olarak kullanılmıştır. Resmi kurumların internet sitelerinden konuyla ilgili raporlar, değerlendirmeler incelenmiş ve elde edilen veriler doğrultusunda tablolar oluşturulmuştur. Ayrıca ilçedeki spor turizmi değerleriyle ilgili görüntüler sunulmuştur.

Yapılan çalışmada, Sivrice ilçesinin spor turizmi potansiyeline sahip olduğu ancak; ilçenin bu potansiyeli yeteri kadar değerlendiremediği, spor turizmi pazarında düşük bir paya sahip olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada öncelikle spor turizmini oluşturan spor ve turizm kavramları açıklanmış; turizmin tarihsel süreci ile Türkiye'ye gelen turist sayıları, Türkiye'nin turizm gelirleri ve bakanlık- belediye belgeli tesis sayıları incelenmiştir. Dünya Mavi Bayrak sıralaması ve Türkiye'de illere göre Mavi Bayrak sayıları açıklanmış, Mavi Bayrak ödülüne sahip destinasyonlarla ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Sivrice ilçesinin genel durumu, spor turizmi potansiyeli incelenmiş, ilçenin spor turizmi potansiyeli benzer destinasyonlarla karşılaştırılmış ve yüzde frekans dağılımı yapılmıştır. Ayrıca ilçede spor turizminin gelişmesinin önündeki engeller belirlenmeye çalışılmış, belirlenen engellerle ilgili çözüm önerileri sunulmuştur.

3.1. Spor Kavramı ve Önemi

Spor insanların hareket etme ihtiyacını karşılaması, eğlenme, oyun, neşelenme, sosyalleşme, statü kazanma ve daha birçok nedenden dolayı tercih edilirken aynı zamanda bir meslek olarak da seçilebilmektedir (1).

Spor gün geçtikçe insan yaşamında daha fazla yer almakta ve sporun önemi daha da hissedilmektedir. Sağlıklı bir beden ve ruh hali, istenilen bir moral ve gelişmiş sosyal çevre, spor sayesinde sağlanabilmektedir. İnsanların sağlıklı bir kişilik ve karaktere sahip olmaları, çevreyle olumlu iletişim kurmaları, güçlülere

karşı koyabilmeleri vb. özelliklerin oluşmasında sporun olumlu etkisinin olduğu söylenebilir (2).

3.2. Sporun Etkileri

Sporun; fizyolojik, psikolojik, ekonomik ve sosyolojik etkileri olduğu bilinmektedir. Sporun insanlar üzerindeki etkileri aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

3.2.1. Fiziksel Etkileri

Hareket etmek yani bedensel aktiviteler; vücut organlarının sağlıklı büyümesini, gelişmesini, bedenin sağlıklı kalmasını ve bunun yanında iyi görünmesini sağlamaktadır. İnsanlar bebeklik ve çocukluk döneminde hareket ederek dünya ile temas kurarlar, iletişime geçerler ve bu sayede dünyayı tanımaya çalışırlar (3).

3.2.2. Psikolojik Etkileri

Sporun insan psikolojisi üzerindeki etkileri üzerine yapılan araştırmalarda, fiziksel aktivitelere katılan bireylerin mutluluk hormonlarının arttığını ve özgüven noktasında olumlu sonuçlar alındığı ortaya çıkmıştır. Sporun metabolizmayı hızlandırmasıyla meydana gelen serotonin artışına bağlı olarak bireylerde aynı zamanda cesaret duygusunun da arttığı ortaya çıkmıştır. Spor yaparak hormon seviyesinde meydana gelen artışla mutlu olan birey, özgüven ve cesaret

seviyesindeki artış ile dopamin seviyesini de olumlu etkilemektedir. Serotoninin seviyesindeki düşüş ile birlikte gerginlik ve ruhsal bozuklukların yoğun olduğu gözlemlenmiştir. Spor yapan çocukların yaşamları hakkında olumlu düşünceler beslediği ve davranışlarını dengelediği ortaya konmuştur (4).

3.2.3.Sosyolojik Etkileri

Spor; gerek bireysel gerekse takım olarak yapıldığında, bireylerin kişisel becerilerini ortaya çıkardığı gibi grup içi birlik, beraberlik, dayanışmayı sağladığından, bireylerin sosyalleşmesinde önemli bir faktör olarak gösterilmektedir (5).

3.2.4. Ekonomik Etkileri

Toplumda daima önemli bir yere sahip olan spor, giderek ekonominin bir parçası olmaktadır. Sporun yarattığı getiri, ticari gelir elde eden şirketleri harekete geçirmiştir. Günümüzde büyük spor etkinliklerine ev sahipliği kazançlı bir iş olmuştur. Sporun pazarlamadaki önemi fark edilerek, spor dışında faaliyet gösteren sektörlerin, spor üzerinden ürünlerini tanıtarak pazarlamalarına imkan tanımaktadır (6).

3.3. Turizm Kavramı

Latince tornare “dönmek” anlamına gelen turizm sözcüğü İngilizcenin kelime dağarcığına ilk kez 1800'lerde girmiş, 1830'larda Almandada da

kullanılmaya başlanmıştır. En basit tanımıyla turizm: Dinlenmek ve tatil geçirmek amacıyla yolculuğa çıkmaktır (7).

Turizm olgusunun değişik yönlerine farklı anlamlar yükleyen yazarlar bugüne kadar birbirinden farklı turizm tanımlamaları yapmışlardır. Konuyu ele alanların hareket noktalarının farklı olması, konuya yaklaşım açılarının ve önem verdikleri unsurlarının aynı olmaması, turizmin farklı tanımlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur (8).

3.4. Dünyada Turizmin Gelişim Süreci

Parayı ve yazıyı ilk keşfeden Sümerlerde, turizm faaliyetleri açısından en eski izlere rastlamak mümkündür. Mal satmak için farklı yerlere gitmek zorunda olan tüccarların ilk seyahat edenler olduğunu söylemek mümkündür. Bu anlamda Fenikelilerin ticaret amacıyla bir yerden başka bir yere ilk seyahat edenler olduğu ve turizm faaliyetlerine böylece katıldıkları görülmektedir (8).

Avrupa, feodal düzenin egemen olduğu Orta Çağ'da en karanlık dönemlerini yaşamıştır. Din baskısının ön planda olduğu Orta Çağ'da, din adamları büyük bir güç haline gelmiş ve sahip oldukları bu gücün etkisiyle insanları büyük baskılar altında tutmuşlardır. Bu nedenle inanç turizmine yönelik bir turistik yaklaşım sergilenmeye başlanmıştır. Rönesans dönemi ve beraberinde gelen aydınlanma süreci, Avrupa'da özellikle toplumsal sınıflamada üst grupta yer alanların turizme olan ilgisini ve katılımını artırmıştır (9).

Sanayi Devrimi'nden ve II. Dünya Savaşı'ndan sonra turizm hızlı bir gelişme göstermiştir. Sanayi Devrimi ile II. Dünya Savaşı turizmin kitlesel bir hal aldığı dönemler olması açısından önemlidir (10).

1980'li ve 1990'lı yıllardaki kırılma noktası ise endüstriyel kapitalizmin bir ileri aşaması olan küreselleşmenin hız kazanmasıyla olmuştur. Bu dönemde sanayileşme tüm Batı dışı toplumlarda hızla yayılmaya başlamış ve bunun sonucunda bu ülkelerde artan işçi sınıfının turizm faaliyetlerine katılmasıyla, turizm yaygınlaşmıştır (8).

3.5. Türkiye'de Turizmin Gelişim Süreci

Cumhuriyet döneminde Türkiye'deki turizm faaliyetlerinin gelişmesinde öncü bir rol üstlenen Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu olmuştur. 1923 yılında kurulan kurumun ilk adı Türk Seyyahin Cemiyeti'dir. Daha sonra Türkiye Turing Kulübü adını almıştır. Türkiye'de turizm ile ilgili bilimsel etkinlikler düzenlemiş, turizmin gelişmesi için dil kursu açmış, Türkiye'nin ilk karayolları haritasını çıkarmış, turist rehberliği sınavlarının ilkinin yapmıştır (11).

Günümüzde ise turizm konusunda en yetkili kurum Kültür ve Turizm Bakanlığı'dır. İl ve ilçe düzeyinde örgütlenerek yurdumuzun potansiyelini ortaya çıkarmaya çalışması yanında; Türkiye'nin yurt dışında tanıtımı, sektörün koordinasyonu, eğitim süreçleri, teşvikler, doğal ve kültürel varlıkların korunması, geleceğe dönük planlama ve projeksiyonların belirlenmesi gibi konular bakanlığın

çok önemli sayılacak görevleridir. Bakanlık kurulması sonrasında ülkemizde turizmin kamu tarafından ele alınması devam etmiş, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967) ile birlikte devam eden bütün plan dönemlerinde turizm artık ele alınan bir konu olmuştur (7).

3.5.1. Türkiye'ye Gelen Ziyaretçilerin Yıllara Göre Dağılımı ve Türkiye'nin Turizm Gelirleri

Türkiye, rakip ülkelere göre önemli avantajlara sahiptir. Bunların başında da; hem tur operatörleri hem de tatilci/tüketicilerin çok önem verdiği hizmet-kalite dengesi, yeni tesislere sahip olmak, geniş bir alana yayılmış 'Her şey dahil' sistemi ve Avro bölgesi dışında olmak gelmektedir (12).

Tablo 1: Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Yıllara Göre Dağılımı (2016-2020)

Yıllar	Gelen Turist Sayısı		% Değişim Oranı
2016	30.906.680	2017-2016	4,86
2017	32.410.034	2018-2017	21,84
2018	39.448.401	2019-2018	14,11
2019	45.058.286	2020-2019	-64,555
2020	15.971.201		

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerinden derlenmiştir (13).

Türkiye'ye gelen turist sayısı yıllara göre artış göstermiştir.2016-2017 yılları arasında gelen turist sayısı bakımından değişim oranı %4,86, 2018-2017

yılları arasında değişim oranı %21,84, 2019-2018 yılları arasında değişim oranı %14,11 olmuştur.2020 yılında bir önceki yıla oranla %64,555 düşüş kaydedilmiştir (Tablo 1). 2020 yılındaki sert düşüşün en önemli nedenlerinden biri, tüm dünyayı etkileyen pandemi olmuştur.

Tablo 2:Türkiye'nin Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı (2016-2020)

Yıllar	Turizm Geliri (\$)
2016	22.107.440\$
2017	26.883.656 \$
2018	29.512.926 \$
2019	34.520.332 \$
2020*	8.145.561 \$
*9 aylık veri	

Kaynak: TÜRSAB verilerinden derlenmiştir (14).

Son 5 yılın turizm geliri verilerine baktığımızda turist sayısındaki artışa paralel olarak turizm gelirin de yükseldiğini görmekteyiz. Ancak 2020 yılında pandemi nedeniyle turizm gelirlerinin azaldığı görülmektedir (Tablo 2).

2017 yılında bir önceki yıla göre turizm geliri %21,61 oranında artış göstermiştir. 2018 yılındaki artış oranı %9,78 olmuştur.2019 yılındaki turizm gelirindeki artış oranı ise %14,51 olarak gerçekleşmiştir.2020 yılında sadece 9 aylık verilerin olması ve pandemi nedeniyle turizm gelirin de düştüğü gözlenmiştir. Buna göre 2020 yılında bir önceki yıla göre %76,4' lük bir azalış olmuştur.

3.5.2. Türkiye’de 2020 Yılı İtibarıyla Bakanlık ve Belediye Belgeli Tesis

Sayısı

Türkiye’deki tesis sayısı son 30 yılda yaklaşık 2000 tesisten yaklaşık 4000 tesise ulaşmış durumdadır. 2000 yılından 2018 yılına kadar turizm işletme belgeli tesislerde artışlar düzenli olarak yükselirken, turizm yatırım belgeli tesislerin bazı yıl aralıklarında düştüğü gözlemlenmektedir. 2007 ve 2009 yılları arasında turizm yatırım belgeli konaklama tesisleri ciddi bir düşüş yaşarken, turizm işletme belgeli tesisler ise giderek artmıştır (15).

Türkiye’de, türlerine göre bakanlık belgeli tesisler 31.03.2020 tarihi itibarıyla, turizm işletme belgeli tesis sayısı 4.073, yatak sayısı 998.759, turizm yatırım belgeli tesis sayısı ise 694, yatak sayısı 178.713’tür (13).

Tablo 3: Belediye Belgeli Tesisler (31.03.2020 tarihi itibarıyla)

Tür	Tesis Sayısı	Toplam pay (%)	Yatak Sayısı	Toplam Pay (%)
Otel	4.783	56,82	389.982	69,28
Pansiyon	2.518	29,92	85.017	15,11
Kamu Misafirhanesi	720	8,55	40.183	7,14
Motel	200	2,38	8.559	1,52
Kamping	65	0,77	5.859	1,04
Kaplıca	90	1,07	18.696	3,32
Tatil Köyü	42	0,49	14.560	2,59
Toplam	8.418	100	562.856	100

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı (13).

Türkiye’de 2020 yılı itibarıyla belediye belgeli tesis sayısı 8.418, tesislerdeki yatak sayısı 562.856’dır (Tablo 3).

Belediye belgeli konaklama işletmelerinden oteller, 4.783 tesis ve %56,82 oran ile ilk sırada yer almaktadır. Otelleri, 2.518 tesis ve %29,92 oran ile pansiyon işletmeleri izlemektedir. Kamu misafirhanesi 720 tesis, %8,55'lik oran ile 3.sırada yer almaktadır.200 tesise sahip motellerin oranı ise %2,38 olup, kamu misafirhanesi işletmelerinin ardından 4.sırada yer almıştır. Belediye belgeli kaplıcalar ise 90 tesise sahip olup % 1,07 oran ile 5.sırada yer almıştır. 6.sıradaki kampinglerin tesis sayısı 65, oranı ise % 0,77 olmuştur. Tatil köyleri sayısı ise 42 olup %0,49'luk bir oran ile 7.sırada yer bulmuştur (Tablo 3).

Belediye belgeli tesislerdeki yatak sayısında ise otel işletmeleri %69,28'lik oran ile ilk sırada, ikinci sırada %15,11'lik oran ile pansiyon, üçüncü sırada % 7,14'lük pay ile kamu misafirhanesi işletmeleri yer almıştır. Tesis sayısında 5.sırada yer alan kaplıcalar, yatak sayısında %3,32'lik oran ile 4.sıraya yükselmiştir. Yine tesis sayısında 7.sıradaki tatil köyleri, yatak sayısında %2,59'luk oran ile 5. sırada yer almış, 6.sıradaki motellerin oranı % 1,52, 7.sıradaki kampinglerin oranı ise % 1,04 olmuştur (Tablo 3).

3.6. Mavi Bayrak Dünya Sıralaması ve Türkiye Sayıları

Mavi Bayrak uygulaması, 1985 yılında Fransa'da ilk kez ulusal düzeyde başlamıştır. Avrupa Birliği'nde 1987 yılının Çevre Yılı ilan edilmesiyle Avrupa Birliği'nde güvenli yüzme alanlarının teşvik edilmesi amacıyla Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı'na (FEE) kampanyayı yürütmesi için devredilerek, program uluslararası boyuta taşınmıştır (16).

Tablo 4: Mavi Bayrak Dünya Sıralaması ve 2020 Yılı Uluslararası Mavi Bayraklı Plaj Sayıları (Yalnız Kuzey Yarımküre Ülkeleri)

Ülke	Mavi Bayrak Sayısı	Toplam Pay (%)
İspanya	590	15,15
Yunanistan	497	12,76
Türkiye	486	12,48
İtalya	407	10,44
Fransa	401	10,30
Portekiz	360	9,25
Danimarka	174	4,46
Hırvatistan	93	2,38
İrlanda	82	2,1
İngiltere	74	1,9
Diğer 41 ülke toplamı	731	18,78
Toplam	3.895	100

Kaynak: Türkiye Çevre Eğitim Vakfı verilerinden derlenmiştir (16).

Sürdürülebilir turizm ve temiz çevre öneminin her geçen gün daha da hissedildiği günümüzde ülkeler, Mavi Bayrak ödül sayılarını arttırma gayreti içerisinde girmişlerdir. Buna göre İspanya, 590 Mavi Bayrak ödülü ve %15,15’lik oran ile 1.sırada yer alırken, 497 Mavi Bayrak ödülüne sahip Yunanistan % 12,76’lık oran ile 2. sırada yer almıştır. Türkiye, 486 Mavi Bayrak ödülüne sahip olup %12,48’lik oranla 3.sırada, İtalya, 407 Mavi Bayrak ödülü ve %10,44 oran ile dördüncü, Fransa, 401 Mavi Bayrak ödülü ve % 10,30 oran ile İtalya’nın ardından beşinci sırada yer bulmuştur. Fransa’dan sonra gelen Portekiz, 360 Mavi Bayrak ödülü % 9,25 oran ile 6.sırada yer almıştır. 174 Mavi Bayrak ödülü % 4,46’lık oranla

Danimarka yedinci, 93 Mavi Bayrak ödülü %2,38'lik oranla Hırvatistan sekizinci, 82 Mavi Bayrak ödülü ve %2,1'lik oranla dokuzuncu sırada İrlanda'nın yer aldığı listede, İngiltere'nin 74 Mavi Bayrak ödülü ve %1,9'luk oranı dikkat çekmiştir; buna göre İngiltere'nin ilk sırada yer alan İspanya ile arasında %13,25'lik bir fark oluşmuştur (Tablo 4).

Tablo 5: Türkiye'de İllere Göre Mavi Bayrak Sayıları (2020)

	PLAJ	%	MARİNA	%	YAT	%
Antalya	206	42,4	5	23	-	-
Muğla	105	21,7	8	36,5	4	57,2
Aydın	35	7,3	2	9,1	-	-
İzmir	52	10,7	2	9,1	-	-
Balıkesir	31	6,4	1	4,4	3	42,8
Çanakkale	13	2,7	-	-	-	-
Tekirdağ	1	0,3	-	-	-	-
Kırklareli	1	0,3	-	-	-	-
İstanbul	2	0,5	2	9,1	-	-
Kocaeli	6	1,3	-	-	-	-
Yalova	-	-	1	4,4	-	-
Sakarya	2	0,5	-	-	-	-
Düzce	3	0,7	-	-	-	-
Samsun	13	2,7	-	-	-	-
Ordu	2	0,5	-	-	-	-
Mersin	8	1,7	1	4,4	-	-
Van	1	0,3	-	-	-	-
TOPLAM	486	100	22	100	7	100

Kaynak: Türkiye Çevre Eğitim Vakfı verilerinden derlenmiştir (16).

Türkiye’de 2020 yılı itibarıyla Mavi Bayraklı 486 plaj, 22 marina ve 7 yat bulunmaktadır. Antalya; 206 plaj, 5 marina olmak üzere toplam 211 Mavi Bayrak ödülü ile ilk sırada yer alırken, Antalya’yı; 105 plaj, 8 marina, 4 yat mavi bayrak ödülüne sahip Muğla izlemektedir. Mavi Bayraklı plaj sıralamasında ikinci durumda bulunan Muğla, marinalarda 8 Mavi Bayrak ödülü ve %36,5’lik oran ve yatlarda 4 Mavi Bayrak ödülü %57,2’lik oran ile ilk sırada bulunmaktadır, Türkiye’nin en fazla turist ağırlayan illerinden İstanbul’da ise Mavi Bayraklı 2 plaj ve 2 marina bulunmaktadır. Tabloda dikkat çeken illerden Yalova’da ise Mavi Bayraklı plaj bulunmamaktadır. Doğu Anadolu Bölgesi’nde Mavi Bayrak ödülüne sahip tek plaj ile Van Gölü, listede yer almıştır. Benzer iklim özelliklerine ve aynı bölgede yer almasına rağmen Mersin, Mavi Bayrak ödülünde Antalya’nın çok gerisinde kalmıştır (Tablo 5).

Turizm endüstrisi tarafından kullanılan ve işletilen ekolojik değerlerin tanınması adına çok önemli bir adım olan bu programın koyduğu kriterlere uygun olan plaj ve marina’dır. Bir yıllık süre için Mavi Bayrak ile ödüllendirilmektedir. Mavi Bayrak uluslararası standarda sahip olan bir sembol olduğundan her yıl, Mavi Bayraklı plaj ve marinalar internet ortamında duyurulmaktadır (17).

3.7. Spor Turizmi Kavramı

Gerek tatil amaçlı, gerekse spor amaçlı olsun spor turizmi, spor dünyasında son yıllarda giderek büyüyen yeni bir meslek alanı olarak karşımıza çıkarmaktadır. İlk somut adım ise 1990 yılında Kanada’da yapılan Uluslararası Spor Turizm Konseyi ile atılmıştır. Bu tarihten sonra gelen süreç içerisinde turizm sektörü içinde sporun yer alması, sürekli yeni organizasyonları, yeni bir pazarlama sektörünü, yeni spor malzemelerini ve sporun sadece yarışma değil aynı zamanda serbest zaman etkinlikleri içerisinde ele alabilecek farklı bakış açılarını beraberinde getirmiştir. Türkiye de bu yeni oluşumun içinde yer alabilmek amacıyla turizm hareketini deniz-kum-güneş klasiğinden ayrılarak pazar payını artırmak amacıyla çeşitlendirme çabası içerisine girmiştir (1).

Spor turizmi; aktif spor turizmi, olay tabanlı spor turizmi ve nostalji spor turizmi olarak üç grupta incelenebilmektedir (9).

3.8. Spor Turizmi Çeşitleri

Spor dallarının çeşitliliğinin fazla oluşu nedeniyle, spor turizminde çeşitli sınıflandırmalar yapılabilmektedir. Buradan hareketle spor turizmi türleri aşağıda ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

3.8.1. Kış Sporları

Kış sporları turizmi, turizmi sadece yılın belli aylarında değil, on iki aya yayabilmek amacıyla gelişen alternatif turizm kapsamında bir turizm türüdür. İnsanların tatil anlayışının değişmesine rağmen hala geleneksel turizmin, deniz-kum-güneş ağırlıklı yaz tatillerini tercih etmeleri ve kış aylarında da turizme katkı sağlayarak yıl boyu turizmden fayda elde etmek amacıyla alternatif turizm olarak nitelendirilmektedir (18).

Kış sporları Türkiye’de önemli bir yere sahiptir. Türkiye; kayak sporu, snowboard, buz pateni, buz hokeyi gibi türleri içinde barındıran kış sporları konusunda önemli adımlar atmış bir ülke olarak dikkat çekmektedir. Yaz-kış üzerinde kar bulunan yüksek dağlarıyla ve dağlarda kurulan kayak tesisleriyle Türkiye önemli kış sporları turizmi merkezlerinden biridir (12).

Özellikle okulların ara tatili sırasında tesis kapasiteleri dolmaktadır. Ayrıca kayak sporu dışında bazı kış spor türleri de destinasyon yaratmaktadır. Türkiye’de Karadeniz Bölgesi’nde yapılan heliski (helikopterli kayak) buna örnektir (19).

3.8.2. Hava Sporları Turizmi

Hava sporları, günümüzde yaygınlaşan bir spor turizmi türlerindedir. Ülkemizde yapılan hava sporları türlerinden bazıları aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

3.8.2.1. Yamaç Paraşütü

Günümüzde yaygınlaşan hava sporları turizmi türlerinden olan yamaç paraşütü; sabit bir yapıya sahip olmayan, elde taşınabilen, tepeden koşarak veya yerden vinç ile havalanan pilotun kubbeye bağlı kontrol iplerini çekmesiyle iki ekseninde kumanda edilebilen ve pilotun bacaklarının enerjisi ve uygun hareketleri ile inebilen hava aracıdır (20).

3.8.2.2 Yelken Kanat

Planör ve yamaç paraşütünün birleşimi olan bir hava aracıdır. Yüksekçe bir tepeden koşarak kalkış yapıp uzun süre havada kalınabilmekte ve uzun mesafeler boyunca uçulabilmektedir (21).

3.8.2.3. Deneysel Hava Araçları

İki kişilik, eğitim, eğlence ve spor maksatlı, iki zamanlı bir motoru ve iki palli pervanesi olan kompozit gövdeden oluşan hava aracı (22) ile yapılan hava sporları turizmi türlerinden deneysel hava araçları son yıllarda sporseverler tarafından tercih edilmektedir.

3.8.3. Su Sporları Turizmi

Su sporları, turizm aktiviteleri içerisinde kış sporlarına benzer şekilde katılımcılara geniş bir seçenek sunmaktadır. Yatçılıktan yelkene, durgun su

kanosundan raftinge, kürek ve su altı aktivitelere, yüzme, parasailing, paraboat gibi paket programlara kadar etkinlik çeşitleri oluşmuştur (18).

3.8.3.1. Yüzme

Üç tarafı denizlerle çevrili olan Türkiye’de; Karadeniz, Akdeniz, Ege ve Marmara denizlerinde toplam 8.883 kilometre uzunluğunda kıyı uzunluğu bulunmaktadır (23). Türkiye, yüzme sporu için ziyaretçilere çeşitli seçenekler sunabilme imkanına sahip ülkelerden biridir.

3.8.3.2. Rafting

Türkiye’de farklı hacimlere sahip akarsularda, raft adı verilen botlarla yapılan rafting sporunda sporcular; ayakkabı giymek, kask ve can yeleği takmak, gözlük kullanmak zorundadırlar. Türkiye’de rafting sporu yapılan merkezler bulunmaktadır. Bunlar: Artvin Çoruh Nehri, Artvin Altıparmak Çayı, Rize Fırtına Deresi, Dalaman Çayı, Mersin Göksu, Antalya Manavgat, Antalya Köprü Çayı, Mersin Anamur Çayı, Zamantı Irmağı, Dim Çayı, Fırat Nehri’nin bir bölümüdür (13).

3.8.3.3. Kano

Deniz, göl, nehir, çay vb. sularda tekne ve kürekle yapılan kano, gelişmekte olan bir su sporu dalıdır. Kano sporunda; durgun su kano, akarsu slalom, dragon bot ve deniz kanosu olmak üzere çeşitli yarışmalar yapılmaktadır (24).

3.8.3.4.Kneeboard

Su kayağı ve wakeboard gibi bir srat teknesi tarafından halat yardımıyla çekilerek yapılır; diğerlerinden farkı tahta üzerine diz çökerek oturulur (25).

3.8.3.5. Su Altı Sporları

Geniş bir yelpazeye sahip su altı sporlarında çeşitli branşlar yapılmaktadır. Bunlar: Zıpkınla balık avı, hedef vurma, paletli yüzme, su kayağı, su altı navigasyon, su altı görüntüleme, serbest dalış, su altı hokeyi, su altı ragbisi, donanımlı dalış, can kurtarmadır (26).

3.8.4. Kuş Gözlemciliği

Kuş gözlemciliği; kuşları doğal yaşam alanlarına zarar vermeden ve rahatsız etmeden, kuşların doğal yaşantılarını, seslerini, uçuşlarını takip edebilmektir. Dünyada ve Türkiye'de kuş gözlemciliği konusunda hızlı gelişmeler yaşanmaktadır. Türkiye, önemli bir kuş gözleme merkezidir. Bunun en önemli sebebi sazlık ve sulak alanlara sahip olmasıdır. Türkiye aynı zamanda kuşların mevsimlik g yolları üzerinde olması nedeniyle kuş çeşitliliği konusunda çok zengindir. Avrupa'da bulunan kuş çeşidinin tamamı kadar Türkiye, kuş çeşitliliğine sahiptir (27).

3.8.5.Motosiklet Sporları Turizmi

Motosiklet sporları; pist, drag, motokros, süpermoto, enduro, süper enduro, motonotik, ATV, su jeti branşlarına sahip (28) uygun alanlarda yapılan bir spor turizmi türüdür.

3.8.6. Dağcılık

Dağcılık; trekkingden daha fazla çaba isteyen, arazi koşullarının ağır olduğu, iklim koşullarının elverişsiz olduğu dağlık bölgede, zorunlu birtakım malzemelerle yapılan bir doğa sporudur. Dağcılık branşları ise: Dağ kayağı, dağcılık ve tırmanıştır (29).

Türkiye, dünya dağcılık sporu turizminde önemli bir yere sahiptir. Ağrı Dağı dünyanın önemli spor turizmi merkezlerindedir. Ağrı Dağı (5.137m) Türkiye'nin ve Avrupa'nın en yüksek zirvesidir (30).

3.8.7. Doğa Yürüyüşleri

Doğa yürüyüşleri; doğada uzun ve zorlu mesafelerin yürüyerek aşıldığı, özel bir yetenek, teknik bilgi gerektirmeyen, her yaştaki kişilerin katılabileceği doğa sporudur. Türkiye'de ekolojik dengesi bozulmamış dağlarda, şehir hayatının monotonluğundan sıkılan herkes doğa yürüyüşlerine katılmaktadır (31).

3.8.8. Bisiklet

İnsan gücüyle çalışan iki tekerlek üzerinde yol alan araçlarla yapılan spora bisiklet sporu, bulunduğu yerden ayrılarak izlemek ya da aktif katılmak için yapılan turizm faaliyetlerine ise bisiklet turizmi denilmektedir. Son yıllarda bisiklet yaygın olarak kullanılmakta ve bisiklet yolları yapılmaktadır. Dünyada uluslararası üne sahip Fransa Bisiklet Turu “Tour de France” 2020 Ağustos ayında 107. yarışması düzenlenmiştir. Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Türkiye Bisiklet Turu organizasyonu yapılmaktadır. Türkiye Bisiklet Federasyonu tarafından düzenlenen Cumhurbaşkanlığı Türkiye Bisiklet Turu 1963 yılında Marmara Turu adıyla start almış ve ilk kez 1965 yılında uluslararası statü kazanmıştır.1966 yılında ise Cumhurbaşkanlığı himayesine alınmıştır (32).

3.8.9. Golf

Golf sporu son yıllarda yaygınlaşan bir spor turizmi türü olarak dikkat çekmektedir. Bu nedenle Türkiye’de de tesisleşme oranı artmaktadır.

Türkiye’de son yıllarda hizmete açılan golf tesisleri ve gerçekleştirilen turnuvalarla dünyada önemli bir golf turizmi merkezi olmuştur. Türkiye’de birçok golf tesisi kıyıya yakın ve kaliteli hizmet sunan konaklama tesislerinin yakınında kurulmuştur. Türkiye’de: Antalya’da 26, İstanbul’da 4, Bodrum’da 2, Aydın’da 1, Ankara’da 2 ve Samsun’da 1 tesis olmak üzere toplam 36 golf sporu merkezi mevcuttur (13).

3.8.10. Av Turizmi

Avcı niteliğine sahip insanların avlanma isteklerini yerine getirmek amacı ile yasalarla belirlenmiş ilke ve kurallar dahilinde gerçekleştirdikleri etkinliklere av turizmi adı verilmektedir (17).

Türkiye’de 82 Yaban Hayatı Geliştirme Sahası bulunmaktadır ve bu alan toplam 1.163.488 hektardır (33).

3.8.11.Futbol Turizmi

Her geçen gün futbol branşını tercih edenlerin sayısının diğer spor dallarına göre daha fazla olması, futbol branşında lisanslı sporcu sayısında da artışı sağlamıştır. Nitekim 2014 yılında futbol branşındaki lisanslı sporcu sayısının 596.765 olduğu ve Türkiye’de kamp yapanların %10’unun yerli,%90’ının ise yabancı takımlardan oluştuğu ve toplamda 1.200 futbol takımının Türkiye’de kamp yaptığı futbol turizminde 100 milyar dolar üzerinde bir hacim yarattığı söylenebilir (14).

4. GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma, doküman analizi ile yapılmıştır. Konuyla ilgili yazılı ve basılı materyaller incelenmiştir. Araştırma kurumlarından; Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) istatistikleri, Elazığ Valiliği, Fırat Üniversitesi, Sivrice Kaymakamlığı, belediyeler, ilgili bölge ve il müdürlükleri ile sivil toplum örgütleri tarafından Sivrice ilçesi ile ilgili yapılmış araştırmalar, veri kayıtları, konuyla ilgili yapılmış bilimsel faaliyetler (uzman görüşleri, bilimsel toplantılar vb.) ile konuyla ilgili tüm kamu-özel sektör resmi internet siteleri kaynak olarak kullanılmıştır.

Resmi kurumlardan elde edilen spor ve turizm ile ilgili istatistiklerin analizi yapılmış, Türkiye'deki faal ve faal olmayan kayak merkezleri ile Elazığ ili çevresindeki illerin sınırları içerisinde yer alan kayak merkezlerinin ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde doğal göllere kıyısı bulunan ilçelerin son 5 yıla ait ziyaretçi sayıları, turizm gelirleri ve tesis sayıları, Sivrice ilçesi ile karşılaştırılarak yüzde frekans dağılımı belirlenmiş, elde edilen verilerle tablolar oluşturulmuştur.

4.1. Araştırmanın Amacı

Günümüzde spor turizmi hızla büyümektedir. Bunun bilincinde olan destinasyonlar daha fazla ziyaretçi çekmek ve bu sayede turizm gelirlerini artırmak için sahip oldukları doneleri turizm pazarına sunma gayreti içerisine girmişlerdir.

Sivrice ilçesi de, gerek doğal gerekse yapay spor turizmi zenginliklerine sahiptir; ancak ilçe sahip olduğu bu zenginlikleri yeteri kadar kullanamamaktadır. Spor turizminin ilçede istenilen düzeye gelebilmesi için, önündeki engellerin saptanması ve bu engelleri ortadan kaldıracak çözüm yollarının belirlenmesiyle mümkündür. Çünkü sadece çekiciliklerin bulunması destinasyonun gelişmesi için yeterli olmayıp, diğer unsurların da (ulaşım, konaklama, imaj vb.) bulunması ve bu unsurların kusursuz işlemesi gerekmektedir.

Bu çalışma ile Sivrice ilçesinin sahip olduğu spor turizmi potansiyelini belirlemek, ilçede spor turizminin gelişmesinin önündeki engelleri saptamak ve çözüm önerileri sunmak, spor turizmi pazarındaki diğer destinasyonların da nicel ve nitel spor turizmi mevcut durumlarını, Sivrice ilçesi ile karşılaştırarak daha somut veriler elde etmek amaçlanmıştır.

4.2. Çalışmanın Önemi

Günümüzde spor turizminde güçlü bir imaja sahip olabilmek için tüm turistik ürün bileşenlerinin yanında konuyu bilimsel açıdan ele alan çalışmaların katkısı önem arz etmektedir. Bu çalışma, Sivrice ilçesinin spor turizmi potansiyelini bilimsel olarak ele alma noktasında önemlidir.

Sivrice ilçesi; zengin bir spor turizmi potansiyeline sahip olmakla beraber, bu potansiyeli yeteri kadar kullanmamış, spor turizminde olması gereken düzeye gelememiştir.

Çalışmanın, Sivrice ilçesinde spor turizminin gelişmesinin önündeki engellerin belirlenmesi, bu engelleri ortadan kaldıracak çözüm önerilerinin sunulması noktasında paydaşlara yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

5. BULGULAR

Bu bölümde; Sivrice ilçesinin spor turizmi değerleri ayrıntılarıyla açıklanmış, Sivrice ilçesinin spor turizmi potansiyeli bölgesel ve ulusal düzeyde benzer spor turizmi değerlerine sahip destinasyonlar ile karşılaştırılarak, ilçenin mevcut spor turizmi arzı belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler değerlendirilerek tablolar oluşturulmuştur.

5.1. Sivrice İlçesi Genel Durumu

Ulu Önder Atatürk'ün; 14 Kasım 1937 yılında trenle göl kıyısından geçerken treni durdurup, trenin penceresinden Hazar Gölü'nü seyredip, manzara eşliğinde öğlen yemeği yediği ve :“Burayı Doğu'nun Yalova'sı yapacağım. ” dediği Sivrice ilçesi (34) geleneksel turizmin yanında, spor turizmi için de önemli değerlerinin bulunduğu bir destinasyondur.

Resim 1:Sivrice ilçesi görüntüsü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Elazığ il merkezine 31 km uzaklıkta bulunan ve aynı zamanda Elazığ'ın en yüksek dağı olan Hazar Baba Dağı'nın etekleri ile Hazar Gölü kıyıları arasında yer alan Sivrice ilçesi (35), tarihsel süreçte çeşitli saldırılara uğramış ve çok kez el değiştirmiştir. Malazgirt Zaferi'nden sonra Türklerin egemenliğine girmiştir (36).

Tablo 6: Sivrice İlçesi Nüfus Sayıları (2016-2020)

Yıl	Nüfus	Değişim Oranı (%)
2016	7.879	2016-2017 -1,52
2017	7.759	2017-2018 38,04
2018	10.710	2018-2019 -30,77
2019	8.190	2019-2020 - 0,5
2020	8.149	

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir (37).

2017 yılında bir önceki yıla göre toplam nüfusta %1,52 oranında düşüş kaydedilmiştir.2018 yılında ise bir önceki yıla göre %38,04'lük bir artış gerçekleşmiştir. 2018 yılında bir önceki yıla göre nüfus sayısındaki keskin artışın ve 2019 yılındaki keskin düşüşün sebeplerinden biri de 2019 Mahalli İdareler Seçimlerinde ilçede oy kullanabilmek için vatandaşlarca yapılmış olan adres değişikliği olmuştur. 2019 yılında nüfustaki düşüş oranı %30,77 olmuştur.2020 yılı itibarı ile Sivrice ilçesinin toplam nüfusu 8.149'dur. 2020 yılında bir önceki yıla göre ilçe nüfusunda %0,5 oranında düşüş yaşanmıştır (Tablo 6).

2019 yılında ilçedeki 8.043 toplam nüfusun 7.360'ı okuryazar, okuryazar olmayan 633,50 kişinin ise okuryazar olup olmadığı tespit edilememiştir (37).

Buna göre; ilçenin % 91,51'i okuryazar, %7,87'si okuma yazma bilmeyen, %0,62'si ise bilinmeyenlerden oluşmuştur.

Resim 2. Hazar Gölü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Sivrice ilçesinin ekonomisi; tarım ve hayvancılıktır. İlçede 3 adet tuğla ve kiremit fabrikası bulunmaktadır. İlçenin ekonomik yapısının gelişmesinde en belirgin adım 1969 yılında kurulan Azot fabrikası olmuştur. Azot fabrikasının gerek faaliyette bulunduğu yıllarda gerekse daha sonraki dönemlerde ilçe ekonomisine büyük katkısı olmuştur. Fabrika 2000 yılında kapatılmıştır. İlçenin Uslu köyünde az sayıda aile geçimini çömlekçilikle sağlamaktadır. İlçede çok az aile de balıkçılıkla uğraşmaktadır. Hazar Baba Dağı ve uzantıları ile Karaoğlan Dağı kekik ve geven olarak oldukça zengin bir bitki örtüsüne sahiptir. Bu zenginliğinden dolayı arıcılık, son yıllarda gelişmiş ve yaygınlaşmıştır (38).

Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Sivrice'de karasal iklim hüküm sürmekte olup, yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve yağışlı geçmektedir. İklim türüne göre şekillenen bitki örtüsüne sahiptir (34).

5.2. Sivrice İlçesinde Spor Turizmi

Çalışmanın bu bölümünde; ilçede yapılan spor turizmi türleri, spor turizmine katılanların yıllara göre sayıları, ilçenin konaklama tesisleri ve Türkiye spor turizmindeki yeri konuları ayrıntılı bir biçimde incelenmiştir.

5.2.1. Kış Sporları Turizmi

Elazığ da kış sporlarının yapıldığı merkez, adını Hazar Baba Dağı'ndan alan Hazar Baba Kayak Merkezi'dir. Sivrice ilçesinin güneyinde bulunan 2.347 m yüksekliğindeki Hazar Baba Kayak Merkezi deniz seviyesinden 1.850 m yüksekte

yer almaktadır. Kayak sporuna elverişli pisti, telesiyeci ve yeme içme imkanları ile hizmet vermektedir. Aralık- mart döneminde kayakseverlere 1.100 m uzunluğundaki telesiyeci ve diğer mekanik tesisleri ile hizmet sunan kayak merkezi, Sivrice ilçesine 6 km mesafede olup kayak merkezine ulaşım 5 km'lik asfalt yol ile sağlanmaktadır (39).

Resim 3: Hazar Baba Kayak Merkezi'nin bulunduğu bölgeden bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Sivrice Hazar Baba Kayak Merkezi,1999 yılında hizmete açıldığı ilk yıllarda, yolları stabilize iken, daha sonraki yıllarda asfaltlanmıştır. İlçe merkezi ile kayak merkezi arası ile Elazığ il merkezi ve Sivrice arasındaki yollar oldukça düzgün bir yapıya sahiptir. Kayak merkezine giden yolun tamamına yakını oto korkuluklarla çevrilmiş olup olası kazalara karşı önlemler alınmıştır. Yolların karla kapanması durumunda hemen müdahale etmek amacıyla kar temizleme araçları

kayak merkezi yol ayrımında hazır bekletilmektedir. Konaklama tesisi bulunmayan merkezde, Elazığ- Diyarbakır karayolunun ve aynı zamanda demiryolu hattının geçtiği Sivrice’de, Hazar Baba Dağı’na karayolu ile ulaşılabilir (40).

Resim 4: Hazar Baba Kayak Merkezi tesislerinden bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Hazar Baba Kayak Merkezi’nde diğer kış sporları merkezlerinde olduğu gibi iklim önemli bir faktör olarak göze çarpmaktadır. Kayak sezonunda ortalama kar kalınlığı 50-120 cm arasında değişmektedir. Tesisin en büyük sorunlarından biri olan kar yağışlarının bazı yıllar az olmasından dolayı, kar kalınlığı 50 cm’nin altına düşmekte ve işletmeler zarar görmektedir. 50 cm sınır değerinin altında kayak yapılamadığından merkezler olumsuz etkilenmektedir (41).

Türkiye’nin belli başlı kış turizm merkezlerinin teknik özellikleri:

Türkiye’de 29 adet TM-TKGB kış sporları merkezi bulunmaktadır (13).

Aşağıdaki listede ilan edilen tüm bölgelere ait yatak kapasitesi ve mekanik tesis bilgileri verilmektedir.

Tablo 7: Turizmi Teşvik Kanunu Uyarınca Kış Sporları Temalı Merkezler

No	İl-TM -KTKGB	Yatak kapasitesi		Mevcut mekanik tesisler		
		Mevcut	Hedef	Adet	Kapasite (Kişi/saat)	Uzunluk(m)
1	Erzurum Palandöken KTKGB	2.466	8.850	19	24.563	22.018
2	Bursa Uludağ II.Gelişim Bölgesi KTKGB	2.250	3.500	22	15.000	16.145
3	Bolu Köroğlu Dağı KTKGB	1.713	4.000	14	10.000	10.380
4	Kayseri Erciyes KTKGB	1.072	6.000	13	19.300	21.832
5	Kastamonu- Çankırı Ilgaz KTKGB	1.217	1.300	6	5.639	5.983
6	Kars Sarıkamış KTKGB	1.013	12.000	4	5.348	6.263
7	Kocaeli Kartepe KTKGB	800	1.000	4	6.400	3.250
8	Isparta Davraz Dağı KTKGB	467	1.600	4	3.800	3.621
9	Sivas Yıldız Dağı KTKGB	110	1.600	3	3.000	4.547
10	Çankırı Ilgaz Kadınçayırı Yıldıztepe KTKGB	80	400	1	1.200	1.588
11	Ardahan Yalnızçam Uğurludağ KTKGB	74	4.250	3	2.800	5.250
12	Bayburt Kop Dağı KTKGB	60	810	1	600	1.220
13	Gümüşhane Zigana KTKGB	40	470	1	843	661
14	Erzincan Ergan Dağı KTKGB		8.000	3	3.450	6.967
15	Denizli Tavas Bozdağ KTKGB		2.250	3	2.400	3.822
16	Samsun Ladik Akdağ KTKGB		800	1	800	1.360
17	Aksaray Hasan Dağı KTKGB	97	1.235			
18	Mersin Tarsus Gülek Karboğazı KTKGB		8.000			
19	Gümüşhane Çakırgöl KTKGB		5.600			
20	Antalya Alanya Akdağ KTKGB		3.000			
21	Muğla Eren Dağı KTKGB		1.500			
22	Gümüşhane Süleymaniye KTKGB		1.180			
23	Artvin Kafkasör KTKGB		2.000			
24	Düzce Gölyaka Kardüz Yaylası KTKGB		380			
25	Malatya Hekimhan Yamadağı KTKGB					
26	Rize İkizdere Ovit Dağı KTKGB					
27	Antalya Akseki Göktepe KTKGB		450			
28	Bitlis Sapgör Kış Sporları TM					
29	Konya Derbent Aladağ KTKGB					
	TOPLAM	11.459	80.175	102	105.143	114.907

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerinden derlenmiştir (13).

Türkiye’de 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca ilan edilmiş kış sporları temalı 29 adet TM/TKGB merkez içerisinde Hazar Baba Kayak Merkezi bulunmamaktadır (Tablo 7). 29 adet kayak tesisinde toplam yatak kapasitesi 11.459’dur. Sivrice Hazar Baba Kayak Merkezi’nde ise konaklama tesisi bulunmamaktadır.

Mevcut mekanik tesislerin toplam uzunluğu 114.907 m ve ortalama uzunluğu 3.962 m iken, 1.100 m lift uzunluğuna sahip Sivrice Hazar Baba Kayak Merkezi ortalamanın altında kalmıştır.

5.2.2. Hava Sporları Turizmi

İlçede gelişmekte olan spor turizmi türlerinden biri de hava sporlarıdır. Uygun iklim koşulları, elverişli alanları ile ilçede hava sporları turizmine ilgi son yıllarda artmıştır.

5.2.2.1.Yamaç Paraşütü

Sivrice ilçesinde bulunan ve 2.347 m yüksekliğe sahip Hazar Baba Dağı’nda yamaç paraşütü yapılmaktadır. Mayıs ayında, Genç Elazığlılar Derneği (GELDER) tarafından Uluslararası Yamaç Paraşütü Festivali düzenlenmektedir (39).

Resim 5:Sivrice’de yamaç paraşütü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Yamaç paraşütü ile tekli ve tandem uçuşları yapılmaktadır. GELDER tarafından düzenlenen Uluslararası Yamaç Paraşütü ve Bisiklet Festivali’nde yerli ve yabancı ziyaretçiler, profesyonel pilotlar eşliğinde tandem uçuşu gerçekleştirmişlerdir (42).

Resim 6:Yamaç paraşütü tandem uçuşlarından Sivrice’den bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Yamaç paraşütü, uygun hava koşullarında her mevsim yapılabilen bir spor olduğundan, spor turizmini yılın on iki ayına yayabilmesine imkan sağlamaktadır.

Resim 7: Hava sporları iniş pistine Sivrice'den bir örnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.3. Su Sporları

Sivrice ilçesinde su sporları önemli bir yere sahiptir. Alternatif turizmin gelişmesine bağlı olarak su sporlarına olan ilgi gün geçtikçe artmaktadır.

İlçede geçmiş yıllarda düzenlenen Uluslararası Hazar Spor Oyunları'nda tüm dünyadan katılan sporcular ile jet-ski, kürek çekme, yelkenli vb. birçok yarışmalar yapılmış olup, yarışmalar başarıyla tamamlanmıştır (43). Ancak bu etkinlikler geleneksel olmasına rağmen düzenlenmesi çeşitli nedenlerle bırakılmıştır.

Resim 8:Su bisikletine Hazar Göl'ünden bir örnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Hazar Gölü'nde su sporlarının yapılabilmesi için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Sivrice Su Sporları Adrenalin Merkezi'nde 2 yıl sürecek olan proje ile; parasailing, jet-ski turları, tüplü dalış, su kayağı, kano, su bisikleti vb. su sporları etkinlikleri yapılacaktır (44).

Resim 9: Hazar Gölü'nde jet-ski turlarından bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.3.1. Yüzme

Sivrice ilçesinde, su sporları denince akla ilk gelen yüzme branşıdır. Yüzme sporu Hazar Gölü'nde ve çeşitli büyüklüklerdeki havuzlarda yapılmaktadır.

Güneydoğu Toros Dağları arasında bir çukurluğa yerleşmiş bulunan Hazar Gölü, kuzeyinde Çelembik Dağı (1.747 m) ile Mastar Dağı (1.724 m) güneyinde Hazar Baba Dağı (2.347 m) bulunmaktadır. Göl güneybatı-kuzeydoğu eksenini boyunca disimetrik bir profil görünümüne sahiptir (45).

Elazığ Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2019 yılı Çevre Durum Raporuna göre; Hazar Gölü, Elazığ ilinin yaklaşık 25 km güneyinde, denizden yüksekliği 1.240 m ve yüz ölçümü 81 km²'dir. Göl hacmi 1.240 m su kotunda 7 x 109 m³'tür. Gölün uzunluğu 20 km genişliği ise 4,5 km'dir. Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından geçmiş yıllarda yapılan bir çalışma ile gölün en derin yerinin doğu kısmında ve 219 m olduğu tespit edilmiştir (46).

Tablo 8: Hazar Gölü'nün Bazı Fiziksel ve Kimyasal Özellikleri

Ortalama Su Sıcaklığı	9,3 °C
Elektriksel İletkenlik	1920-2970 mmhos/cm
Işık Geçirgenliği	140-700 cm
pH	8,7-9,8
Çözünmüş Oksijen	5,5-13,4 mg/l
Sertlik	45,5 F.S °
Tat	Göl suyu hafif sodalı ve tuzludur

Kaynak: Elazığ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü verilerinden derlenmiştir (46).

Göl suyu ortalama sıcaklığı 9.3 °C'dir. pH 8.7 -9.8 olup ışık geçirgenliği 140-700 cm' dir.

Resim 10: Hazar Gölü'nü besleyen dere yataklarına dökülen atıklar

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Göl suyunun rengine; gölü besleyen derelerin toprak aşınımı, dalgaların etkisi vb.etki etmektedir.

Resim11:Hazar Gölü'nde dalga aşındırması ve çökmeler sonucu oluşan su kirliliği

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Tarımsal faaliyetlerde kullanılan ticaret ve çiftlik gübreleri, herbisit kullanımı, evsel atıkların yağışların etkisiyle sulara karışması sonucu gölün bazı bölgelerinde ötrofikasyon oluşmuştur.

Resim12: Hazar Gölü'ne karışan kanalizasyon suları

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Hazar Gölü'nü besleyen derelere dökülen çöpler, hafriyat toprağı, inşaat atıkları vb. Hazar Gölü'nün kirlenmesine yol açmıştır.

Resim13:Hazar Gölü kıyılarına dökülmüş hafriyat toprağı ve inşaat atıkları

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

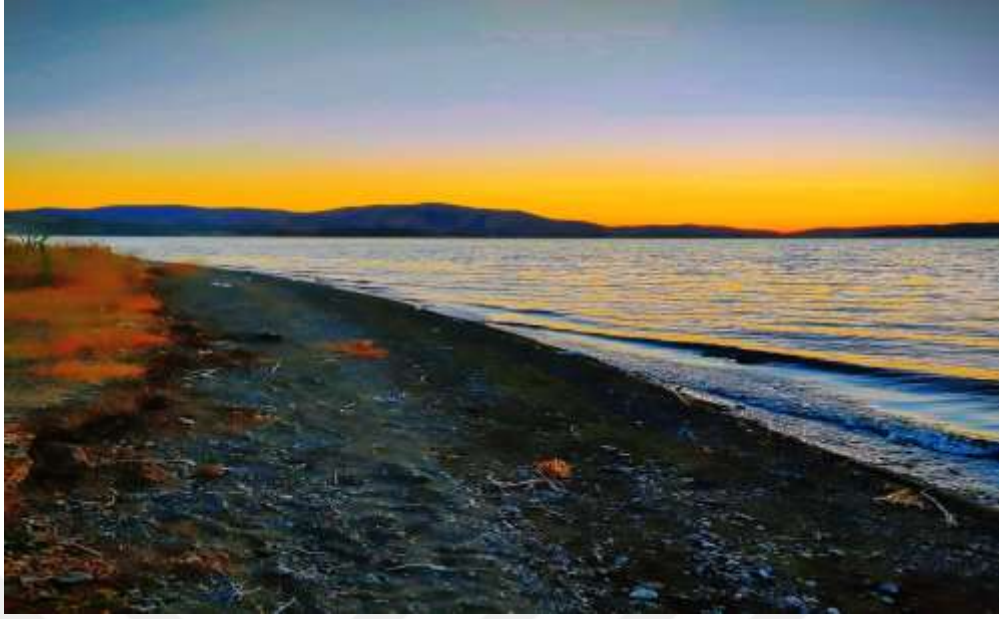
Hazar Gölü'nde suyun kirlenmesine bağılı olarak suyun rengi yıl içerisinde farklı olabilmektedir.

Resim 14:Hazar Gölü'nde çeşitli nedenlerle oluşmuş su kirliliği

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Göl, çevresindeki dağlardan inen çoğu fay kaynaklarının ayağı olan küçük dereler tarafından beslenir. Bu derelerin en büyüğü Kürk Çayı'dır. Sonradan Behremaz (Bermaz) Deresi de göle çevrilmiştir. Yaz mevsiminde ortalama sıcaklık değeri 24 °C olan gölün, Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki diğer göllerden farklı olarak bazı avantajlara sahiptir. Nitekim ilçeye komşu illerden Diyarbakır iline 129 km, Malatya iline 124 km, Elazığ iline 28 km uzaklıkta bulunmaktadır. Turistik yoğunlaşmanın fazla olduğu temmuz-ağustos aylarında ilçenin ortalama sıcaklık değerleri 36 °C'dir. Çevresindeki il merkezlerinden daha serin havaya sahip ilçe, bunaltıcı sıcaklardan korunmak ve suya girerek serinlemek isteyenler için önemli bir göl turizmi merkezi olma yolunda ilerleyen Hazar Gölü'nün asıl önem kazanması,1960 yıllarında Elazığ- Diyarbakır karayolunun göl kıyı çizgisinde yeni ulaşım yollarının açılmasıyla olmuştur (34).

Resim 15:Su sporlarına uygun plajlardan Hazar Gölü'nden bir örnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Hazar Gölü'nde su sporlarına elverişli plajlar bulunmaktadır. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından, 2020 yılında yapılan yüzme suyu analiz raporuna göre, Sivrice ilçe merkezine 1 km mesafede bulunan Sivrice Belediyesi Halk Plajı'nda, yüzme sporu için göl suyu kalitesi, B sınıfı kalite düzeyi olarak belirlenmiştir. Sivrice Belediyesi Halk Plajı'nda; 2018 yılında yapılan göl suyu analizleri sonucunda plaj, A sınıfı kalite düzeyine sahip iken, 2019 ve 2020 yıllarında B sınıfı kalite düzeyine gerilemiştir (47).

Resim 16:Sivrice Belediyesi Halk Plajı'ndan bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Sivrice Belediyesi Halk Plajı 20 m genişliğe,750 m uzunluğa sahiptir. Plaj, maksimum 50 yüzücü kapasitesine sahip olup, güvenlik şeridinin olduğu bölgedeki derinlik 2 m civarındadır. Hazar Gölü'nde, ilçe merkezine yakın bir konumda yer alan bir diğer plaj ise, Kuş Cenneti Adası mevkiinde bulunan Hazar Su Sporları ve Motosiklet Merkezi Plajı'dır. Plaj 30 m genişliğe,500 m uzunluğa sahip olup, gölün ve plajın zemini kumdan oluşmaktadır. Yapılan ölçümler sonucunda; 2018, 2019 ve 2020 yıllarında plaj göl suyu kalite düzeyi B sınıfı olarak belirlenmiştir (47).

Resim17: Hazar Gölü Su Sporları ve Motosiklet Merkezi Plajı'ndan bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) eski kampı yerleşkesinde bulunan Gölcük Tatil Köyü Plajı, 2018 yılında yapılan göl suyu analizi sonucuna göre plaj, A sınıfı kalite düzeyine sahip iken, 2019 ve 2020 yıllarında B sınıfı kalite düzeyine gerilemiştir.700 m uzunluğa,15 m genişliğe sahip plajda, yüzme sporu yapacak olanların sayısı maksimum 100 olarak belirlenmiştir. Göl ve plaj zeminini kum oluşturmaktadır (47).

Resim18: Gölcük Tatil Köyü Plajı'ndan bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Göl suyunun yüzme sporu için iyi bir durumda olduğu yerlerden, Hazar Gölü İl Özel İdaresi Eğitim ve Dinlenme Tesisleri Plajı, A sınıfı kalite düzeyine sahiptir.50 m genişliğe ve 500 m uzunluğa sahip plaj, güvenlik şeridinin bulunduğu yerdeki derinliği 1 m olarak ölçülmüştür. Tur- Pol Tesisleri Plajı'nda ise 2020 yılı yüzme suyu kalite kontrol değerlendirmesi sonucunda, plajın su kalitesinin B sınıfı düzeyinde olduğu belirlenmiştir.2020 yılı yüzme suyu ölçümleri sonucunda iyi durumda olduğu tespit edilen Fırat Üniversitesi Gençlik Eğitim Merkezi A sınıfı kalite düzeyine sahiptir.2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında B sınıfı kalite düzeyine sahip iken, 2020 yılında A sınıfı kalite düzeyine ulaşmıştır. Plaja en yakın sağlık kuruluşu, Maden ilçesine bağlı Gezin'de bulunmaktadır. Galaksi Tatil Köyü Plajı'nın, 2020 yılında su kalitesi, B sınıfı kalite düzeyi olarak belirlenmiştir. Plajda cankurtaran bulunmakta olup, güvenlik şeridinin bulunduğu yerde maksimum

derinlik 2 m olarak ölçülmüştür. Cankurtaran bulunan bir diğer plaj ise kamu kurumuna ait Karayolları 8.Bölge Müdürlüğü Hazar Gölü Eğitim ve Dinlenme Tesisleri'dir. A sınıfı yüzme suyu kalite düzeyine sahip plajın derinliği güvenlik şeridinin bulunduğu yerde 1 m olarak ölçülmüştür. Plaj,700 m uzunluğa, 50 m genişliğe sahiptir. Plajın ve gölün zemini kumdan oluşmaktadır (47).

Hazar Gölü, Kültür ve Turizm Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği (AB) Koordinasyon Daire Başkanlığınca yapılan çalışmalar neticesinde Avrupalı Seçkin Destinasyonlar arasında gösterilmiştir (48).

Hazar Gölü “Suya Bağlı Turizm” temalı EDEN 2010 yarışmasında ise finale kalmıştır (13).

Resim 19: Hazar Gölü Su Sporları ve Adrenalin Merkezi tesislerinden bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.3.2. Kano

Hazar Gölü'nde kano sporu da yapılmaktadır. Sporcular göl çevresinde kano kiralarak veya kendi kanolarıyla spor yapabilme imkanı bulabilmektedir.2017 yılında GELDER tarafından düzenlenen festivalde kano turları yapılmıştır (42).

Resim 20: Hazar Gölü'nde kano görüntüsü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.3.3. Su Altı Dalışı

Hazar Gölü'nde; arkeolojik kültür varlıklarını incelemek ve görüntü almak için gölün güneyinde bulunan Kilise Adası'nda (Batık Kent) su altı dalışlar yapılmaktadır (34).

Resim 21:Çevresinde kültürel mirası barındıran Kuş Cenneti Adası

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Kilise Adası (Batık Kent), gölün güneyinde bulunan kıyıya yakın küçük bir adadır. Kayalık ve taşlık bir yapıya sahip adanın çevresinde eski bir kilise kalıntısı bulunmaktadır. “Surp Nisan”, “Cowk” ya da “Azowak” ismiyledir. Kilise ile göl kıyısı arasında da bazı yapıların üst kısımları suların çekilmesiyle su yüzeyine çıkmıştır. Bu yapıların Orta Çağ dönemine (M.S 11-13. yy) ait olduğu, savunma amaçlı inşa edildikleri, o dönemde suyun 8 m kadar daha aşağı seviyede olduğu ve adanın kıyıya bağlantılı bir yarımada olduğu bilinmektedir. Ada,1. Derece

Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı olduğundan yetkili makamların izni olmadan ziyaret edilmesi yasaktır (49).

Yapılan araştırmalarda göl içerisinde kalmış farklı yapısal kalıntıların da olduğu tespit edilmiştir. Göldeki bu kültürel miras sayesinde su altı turizminde önemli bir potansiyele sahip ilçede, su altı dalışları önemli bir yere sahiptir (13).

5.2.4. Bisiklet Turizmi

Hazar Gölü çevresinde bisiklet sporu, amatör ve profesyonel sporcular tarafından yapılmaktadır. Gl çevresinde sporcuların kamp yapabileceği alanlar mevcuttur.

Resim 22:Sivrice’de bisiklet sporu parkurlarından bir rnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

İlçede uluslararası bisiklet yarışmaları yapılmaktadır. Yarışmalar lisanslı ve amatör bisiklet sporcularına yönelik düzenlenmektedir.

Resim 23:Bisiklet ve yürüyüş yoluna Sivrice'den bir örnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Hazar Gölü çevresinde ve ilçe merkezindeki dağ yolunda çeşitli yarışmalar yapılmaktadır.

Resim 24:Sivrice Bisiklet Yarışması ödül töreni (2017)

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

İlçede, 2017 yılında düzenlenen Hazar Baba Dağı MTB Bisiklet Yarışması'na 40 erkek sporcu 13 kadın sporcu olmak üzere toplam 53 yarışmacı, amatör bisiklet yarışmasına ise toplamda 40 sporcu katılmış ve yarışma tamamlanmıştır. Festivalin ikinci günü Hazar Gölü çevresinde tam tur yol bisikleti yarışı yapılmıştır. Yarışmaya 53 erkek, 14 kadın toplam 67 sporcu katılmış olup yarışma başarılı bir şekilde tamamlanmıştır (42).

Resim 25: Hazar Baba Dağı MTB Bisiklet Yarışması parkurlarından bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.5. Av Sporü Turizmi

Kara ve balık avcılığı ilçede önemli bir yere sahiptir. Balıkçılık, hem sportif amaçlı hem de geçim kaynağı olarak yapılmaktadır.

Hazar Gölü'nden ekonomik olarak avcılığı yapılan iki balık türü olduğu belirlenmiştir. Hazar Gölü'nde “Göl Balıkçılığı” olarak adlandırılan “Capoeta umbla ve Cyprinus carpio” avcılığı yapılmaktadır (50).

Hazar Gölü'nde endemik balık türleri de bulunmaktadır. Alburnus heckeli, Alphanus asquamatus ve Copitis Elazigensis dünyada sadece Hazar Gölü'nde yaşayan endemik balık türleridir (51).

Olta balıkçılığı amatör ve profesyonel av sporcuları tarafından sportif ve ihtiyacı karşılamak amaçlı yapılmaktadır. Olta balıkçılığı için Hazar Gölü ve ilçe sınırlarını belirleyen Fırat Nehri üzerinde kurulan Karakaya Baraj Gölü uygun alanlardır (52).

Resim 26:Hazar Gölü'nde olta balıkçılığı

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

İlçede kara avcılığı çeşitli avlaklarda yapılmaktadır. Kara avcılığı kapsamında genellikle; keklik, tilki, tavşan ve bıldırcın başlıca avlanan hayvanlardır (52).

5.2.6. Doğa Yürüyüşü

Hazar Baba Dağı, dağ-doğa yürüyüşlerine uygun bir yapıya sahiptir. Her yıl mayıs ayının ikinci haftasında Hazar Baba Dağı'nda dağ-doğa yürüyüşü gerçekleştirilmektedir (53).

Resim 27: Geleneksel Hazar Baba Dağ-Doğa Yürüyüşü parkurlarından bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Doğa yürüyüşü, 2.347 m yüksekliğe sahip Elazığ'ın en yüksek dağı olan Hazar Baba Dağı'nda, Elazığ Valiliği himayelerinde, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü ile Sivrice Kaymakamlığı koordinesinde gerçekleştirilmektedir (39).

Resim 28: Hazar Baba Dağı doğa yürüyüşü parkurlarından bir örnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Doğa yürüyüşü, il ve ilçe merkezinde tahsis edilen ücretsiz araçlarla Hazar Baba Kayak Merkezi'ne hareketle başlamaktadır. Araçların kayak merkezine toplanmasının ardından halk oyunları gösterileri, konserler ve benzeri etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Etkinliklerden sonra topluca yürüyüş başlatılarak, zirvede fotoğraf çekimi ve İstiklal Marşı'nın okunmasıyla kayak merkezi alanına dönüş yapılmaktadır.

Resim 29:Hazar Baba Dağı Dağ-Doğa Yürüyüşü zirve noktasından bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Dönüşte ziyaretçilere çeşitli ikramlar yapılmakta ve dinlenme arasından sonra araçların il ve ilçe merkezine hareket etmesiyle doğa yürüyüşü tamamlanmaktadır.

5.2.7. Dağcılık

Hazar Baba Dağı dağcılık turizmi açısından da uygun bir alandır (42). Hazar Baba Dağı'nda dağcılık eğitimi çalışmaları yapılmaktadır. Dağcılık sporuna yeni başlayanlar Hazar Baba Dağı'nda, dağcılık sporu tekniklerini öğrenme ve pratik yapabilme imkanı bulabilmektedir.

Resim 30:Hazar Baba Dağı'ndan bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.8. Motosiklet Sporları Turizmi

Sivrice ilçesinde bulunan kamuya ait Posta Telgraf İşletmesi (PTT) eski kamp alanı (38) motosiklet sporları merkezi olarak kullanılmaktadır. İlçede motosiklet sporları; rekreatif ve spor amaçlı, Hazar Gölü çevresinde gezi turları ve Hazar Baba Dağı'na çıkan yollarda zorlu etapları aşmak şeklinde yapılmaktadır.

Resim 31:Motosiklet sporlarına Sivrice'den bir örnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Sivrice ilçesinde bulunan Su Sporları ve Motosiklet Kamp Merkezi'nde her mevsim, motosiklet sporları yapmak isteyenlere hizmet verilmektedir. Tesiste çadır-kamp turizmi için uygun alanlar bulunmaktadır.

Resim 32:Hazar Su Sporları ve Motosiklet Kamp Merkezi

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.9. Kuş Gözlemleme

İlçe, kuş gözlemleme sporu için elverişli alanlara sahiptir. Hazar Gölü'nün doğu ve batı kıyılarında bulunan sazlık alanlar birçok kuş türü için üreme, göç veya kışlama alanıdır. Göldeki adalarda Van Gölü Martısı (*Larus armenicus*) üremekle birlikte türün popülasyonunun büyüklüğü hakkında veri bulunmamaktadır.

Resim 33: Hazar Gölü'nde konaklayan kuşlardan bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Aynı adalarda eski yıllarda tepeli pelikan (*Pelicanus erispus*) da üremiştir.

İlçede kış ortası su kuşları sayısı 12, tür sayısı 8 ve birey sayısı 22.965'tir. Van Gölü Martısı (*Larus armenicus*) birey sayısı 48.848 görüldüğü alan sayısı 42'dir (51).

Resim 34:Hazar Gölü kuş gözlem alanlarından

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.10. Ekstrem Sporları

İzleyenlere ve sporculara heyecan veren, az kuralı olan, belli yetenekler gerektiren ekstrem sporlarının yapıldığı yer, ilçede bulunan Hazar Baba Macera Parkı'dır. Hazar Baba Dağı Akpınar Mesire Alanı üst kısmında yer alan Macera Parkı'nda zipline uzunluğu 1.000 m'dir.12 m yüksekliğe sahip dev salıncak, ağaçlar arasında kurulmuş olan eğlence parkurları ve piknik alanlarına sahip tesis, Sivrice ilçe merkezine 8 km uzaklıkta bulunup, kayak merkezi yolundan tesise ulaşılabilir (39).

Resim 35:Hazar Baba Macera Parkı ip parkuru görüntüsü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.11.Voleybol Turizmi

Sivrice’de; voleybol müsabakaları düzenlenmektedir (13).İlçede; hentbol, su sporları, kış sporları, yamaç paraşütü vb. spor turizmi türlerinin yanında, Hazar Gölü çevresinde uygun alanlarda plaj voleybolu müsabakaları da yapılmaktadır.

Resim 36:Hazar Gölü plaj voleybolu alanlarından bir örnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.12. Hobi Sporları Turizmi

Hazar Baba Dağı ve Hazar Gölü manzaralarının bütünleştiği ilçenin görüntüsünü objektiflere kaydetmek isteyenlerin uğrak yerlerinden Sivrice ilçesinde (52) amatör ve profesyonel çekimler yapılabilmektedir.

Resim 37:Fotoğrafçılık etkinliklerinin yapıldığı Hazar Gölü’nden bir örnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.2.13. Nostalji Spor Turizmi

Folklorik spor türlerinden halk oyunları ilçede önemli bir yere sahiptir. Halk oyunlarına ilgi duyan ziyaretçilerin, nostalji spor turizmi kapsamında ziyaret ettikleri yerlerden biri de Sivrice ilçesidir.

Elazığ yöresi halk oyunlarından Çayda Çıra’nın ilçenin Mollaali köyünden çıkması, ilçeye nostalji spor turizmi arzını sağlamaktadır. Çayda Çıra halk oyununun ilçenin Mollaali köyünden doğuşu, köyde yapılan bir düğünde spontane bir şekilde olmuştur (38).

Resim 38:Sivrice Mollaali köyünden bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Mollaali köyünün yakınlarından geçen Haringit Deresi kıyılarında kurulu düğünün son gecesinde ay tutulur; bu olay düğüne katılan misafirler tarafından uğursuzluk olarak yorumlanır. Bu durum karşısında damadın annesi Pembe Hatun düğünün neşesi ve coşkusunun devam etmesi için köyde bulunan tüm mumları toplatır, tabaklara dizer ve orada bulunanların ellerine tutuşturur, kendisi de başa geçerek mumların ışığında oynamaya başlar. Çalgıcılar da oyun figürlerine uygun bir melodi ile oyuna eşlik etmeye çalışır ve böylece Çayda Çıra oyunu ve melodisi ortaya çıkmış olur (52).

Resim 39:Çayda Çıra oyununun doğduğu Haringit Çayı'ndan bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.3. Sivrice İlçesi Spor Turizmi Potansiyeli

Sivrice ilçesi taşıdığı spor turizmi potansiyeline rağmen istenilen düzeyde ziyaretçi çekememiştir. Sahip olduğu spor turizmi donelerinin yeteri kadar işlenip, arzının yapılmaması ve mevcut arzın değişen koşullara uygun bir şekilde hizmete sunulmaması, pazar analizinin yeteri kadar ve zamanında yapılmaması vb. nedenlerden dolayı ilçe, spor turizmi destinasyonlarının gerisinde kalmıştır.

Son beş yılın ziyaretçi sayılarına ve turizm gelirlerine göre, ilçede kış sporlarının yapıldığı Hazar Baba Kayak Merkezi kış sporları pazarında toplamda çok az bir pay almıştır.

Tablo 9: Hazar Baba Kayak Merkezi'nin Yer Aldığı Sivrice İlçesinin Bağlı Bulunduğu Elazığ İli ve Elazığ İli Çevresinde Kayak Merkezlerine Sahip İllere Gelen Ziyaretçi Sayıları (2017-2021-Aralık-Ocak- Şubat)

	Belediye -Bakanlık Belgeli Tesislere					Belediye -Bakanlık Belgeli Tesislere					Belediye -Bakanlık Belgeli Tesislere					Toplam	Toplam Pay
	Giriş Yapan Ziyaretçi Sayısı					Giriş Yapan Ziyaretçi Sayısı					Giriş Yapan Ziyaretçi Sayısı						
	Aralık					Ocak					Şubat						
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021		
Bingöl	6.954	5.278	4.487	2.599	-	4.081	6.349	4.271	4.076	2.746	4.139	4.753	3.354	4.592	2.580	60.259	19,35
Elazığ	17.487	16.587	20.281	14.230	-	16.637	16.999	14.845	19.181	15.371	16.503	14.797	14.368	16.930	14.490	228.706	73,48
Tunceli	2.494	1.602	1.861	762	-	1.582	2.146	1.798	1.955	657	1.585	1.749	1.613	1.726	764	22.294	7,17
Genel Toplam	27.435	23.467	26.629	17.591	-	22.300	25.494	20.914	25.212	18.774	22.227	21.299	19.335	23.248	17.834	311.259	100

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerinden derlenmiştir (13).

Hazar Baba Kayak Merkezi'nin yer aldığı Sivrice ilçesinin bağlı bulunduğu Elazığ ili ve Elazığ ili çevresinde kayak merkezlerine sahip illere son 5 yılda gelen ziyaretçi sayısı toplam 311.259 olmuştur. İlk sırayı toplamda 228.706 ziyaretçi ve %73,48'lik pay ile Elazığ almıştır. Elazığ ili kayak sezonunda çevresinde kayak merkezlerinin yer aldığı illerden daha fazla ziyaretçi ağırlamıştır. Bingöl ili 60.259 ziyaretçi ve %19,35'lik oran ile ikinci sırada yer almıştır. Üçüncü sıradaki Tunceli ili ise son 5 yılda 22.294 ziyaretçi ağırlamış ve %7,17'lik bir paya sahip olmuştur (Tablo 9).

Tablo 10: Faal Durumda Olan Kayak Merkezlerinin Bulunduğu İllerin Ziyaretçi Dağılımı (2017-2021-Aralık-Ocak-Şubat)

İller	Aralık					Ocak					Şubat					Toplam	Toplam Pay (%)
	Belediye -Bakanlık Belgeli Tesislere Giriş Yapan Ziyaretçi Sayısı					Belediye –Bakanlık Belgeli Tesislere Giriş Yapan Ziyaretçi Sayısı					Belediye -Bakanlık Belgeli Tesislere Giriş Yapan Ziyaretçi Sayısı						
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021		
Bursa	15292	14533	159.56	63293	-	16186	20075	203.56	214786	92809	155046	166447	162.670	17701	118824	2.174.891	36,38
	0	7	8			2	1	1					7				
Kocaeli	67105	48826	71.103	29937	-	61187	68268	64.078	77016	53867	64642	59765	58.546	74174	58610	857.034	14,34
Bolu	41160	49281	49.358	25766	-	48276	54814	68.101	80368	43680	46290	44525	50.700	63980	54879	721.178	12,06
Erzurum	39978	40229	47.157	31287	-	36716	47975	45.098	54298	37725	32343	42223	42.720	45140	40212	583.101	9,75
Kayseri	34489	18282	36.835	25812	-	40606	43427	51.529	46576	41592	36761	40590	41.569	44243	52571	554.882	9,28
Isparta	20211	21411	23.712	12083	-	24584	21372	26.053	30758	12342	25084	21380	27.843	25858	18244	310.935	5,20
Kars	14425	17836	19.126	4091	-	12760	27669	29.767	33814	12968	13791	23328	28.202	31509	19508	288794	4,83
Sivas	22919	20520	23.171	16533	-	19279	21455	21.912	21061	15655	17586	20866	22.479	20936	16865	281.237	4,71
Kastamonu	15527	8994	16.953	6683	-	14942	15648	17.182	20730	12770	13053	13558	14.966	19086	15665	205.757	3,45
Genel	40807	370.71			-	42021	50137	527281	579407	32340	404596	432682	449965	50194	395378	5.977.809	100
Toplam	34	6	446.98	21548		2	9			8				3			
			3	5													

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerinden derlenmiştir (13).

Kültür ve Turizm Bakanlığınca faal durumda olan kayak merkezlerinden Bursa, son 5 yılın aralık-ocak-şubat aylarında toplam 2.174.891 ziyaretçi ve % 36,38'lik pay ile birinci olmuştur. İkinci sırada 857.034 ziyaretçi ve %14,34 ile Kocaeli yer almıştır. Bolu,721.178 ziyaretçi ve % 12,06'lık pay ile üçüncü olmuştur. Dördüncü sıradaki Erzurum'un ziyaretçi sayısı toplam 583.101 ve payı %9,75 olarak gerçekleşmiştir. Kayseri %9,28'lik oran ve toplam 554.882 ziyaretçi ile beşinci sırada yer bulmuştur. Isparta 310.935 ziyaretçi ve %5,20'lik pay ile altıncı, Kars 288.794 ziyaretçi ve %4,83 pay ile yedinci, Sivas 281.237 ziyaretçi ve %4,71'lik oran ile sekizinci ve Kastamonu 205.757 ziyaretçi ve %3,45'lik pay ile dokuzuncu sırada yer almıştır (Tablo 10).

Kültür ve Turizm Bakanlığınca faal kayak merkezleri arasında yer almayan Hazar Baba Kayak Merkezi'nin sınırları içerisinde bulunduğu Elazığ ili anılan yıllarda 228.706 ziyaretçi sayısı ile faal kayak merkezleri arasında bulunan Bursa ilinden %89,52, Kocaeli ilinden %73,31, Bolu ilinden %68,29, Erzurum ilinden %60,78, Kayseri ilinden %58,78, Isparta ilinden %26,45, Kars ilinden %20,81, Sivas ilinden %18,68 oranında daha az ziyaretçi çekmiştir.

Son 5 yılın aynı aylarında Elazığ ili faal kayak merkezleri arasında yer alan Kastamonu ilinden %11,15 oranında daha fazla ziyaretçi ağırlamıştır.

Tablo 11: Faal Olmayan Kayak Merkezlerinin Bulunduğu İllerin Ziyaretçi Dağılımı (2017-2021-Aralık-Ocak-Şubat)

İller	Aralık					Ocak					Şubat					Toplam	
	Belediye – Bakanlık Belgeli Tesislere Giriş Yapan Ziyaretçi Sayısı					Belediye – Bakanlık Belgeli Tesislere Giriş Yapan Ziyaretçi Sayısı					Belediye – Bakanlık Belgeli Tesislere Giriş Yapan Ziyaretçi Sayısı					Belediye- Bakanlık Belgeli Tesislere Giriş Yapan Ziyaretçi Sayısı	
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021		
Denizli	59.790	59083	56.275	15466	-	33257	62030	53.609	63679	17421	47822	58154	54.194	47816	21229	649.825	47,60
Samsun	29.338	24672	28.480	15237	-	27286	24532	26.203	28929	18899	29717	28408	29.504	28035	20185	339.240	24,85
Erzincan	12.098	12398	12.943	8218	-	12333	11115	12.131	12143	7136	10153	12840	11.982	12828	8395	156.713	11,48
Çankırı	6.737	5027	6.374	3647	-	7373	6043	7.271	7715	4287	6517	5413	5.867	6360	4966	83597	6,12
Gümüşhane	5.052	4183	5895	3073	-	4945	4502	4740	4260	2938	4229	4100	3901	3844	3368	59030	4,33
Ardahan	6.044	3734	3769	2961	-	4740	4864	3831	3339	3672	4380	4242	4006	2795	3004	55.431	4,06
Bayburt	1.634	1197	1813	1368	-	1937	1971	1367	1982	1277	984	938	1342	1816	1690	21316	1,56
Genel Toplam	120693	110294	115549	49970	-	91871	115057	109152	122047	55630	103802	114095	110796	103494	62837	1.365.152	100

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı (13).

Faal olmayan kayak merkezlerinden son 5 yılın, aralık-ocak- şubat aylarında en çok ziyaretçi çeken il 649.825 ziyaretçi ve %47,60 pay ile Denizli olmuştur. İkinci sırada %24,85'lik pay ile Samsun, % 11,48'lik pay ile Erzincan üçüncü sırada yer almıştır. Dördüncü sıradaki Çankırı'nın toplam payı %6,12 olarak gerçekleşmiştir.%4,33'lük orana sahip Gümüşhane beşinci sırada yer almıştır. Ardahan'ın toplam payı %4,06 olmuştur ve altıncı sırada yer almıştır. Bayburt % 1,56 ile sekizinci sırada yer almıştır (Tablo 11).

Faal olmayan kayak merkezleri içerisinde de bulunmayan Hazar Baba Kayak Merkezi'nin yer aldığı Sivrice ilçesinin bağlı bulunduğu Elazığ ili, Denizli ilinin %35,19 ve Samsun ilinin %67,42 oranında ziyaretçi ağırlamıştır. Elazığ ili anılan yıllarda ağırlamış oldukları ziyaretçi sayılarının toplamına göre; Erzincan ilinden %45,94,Çankırı ilinden %173,58, Gümüşhane ilinden %287,44,Ardahan ilinden % 312,60 ve Bayburt ilinden %972,93 oranında daha fazla ziyaretçi çekmiştir.

Bir destinasyonun başarılı olmasını sağlayan unsurlardan biri de konaklama tesislerdir. Yeteri kadar konaklama arzı bulunmayan bir yerde, turizmin istenilen düzeye ulaşması mümkün görünmemektedir.

İnsanlar sürekli yaşadıkları yerlerden gezme, görme, eğlenme, dinlenme, sportif faaliyetlere katılma ve izleme, toplantı organizasyonlarına katılma vb. sebeplerden dolayı ayrılırlar. Bu faaliyetler gerçekleştirildikten sonra ise tekrar

sürekli yaşadıkları yerlere geri dönerler (54). İnsanların yapmış oldukları bu yer değiştirme faaliyetlerinde konaklama tesisleri büyük önem taşımaktadır.

Resim 40:Sivrice’de bulunan konaklama tesislerinden bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Tablo 12: Sivrice İlçesinde Bulunan Konaklama Tesisleri ve Yatak Kapasiteleri

Tesisin Adı	Oda Sayısı	Yatak Kapasitesi
Sivrice Öğretmenevi	12	20
Hazar Baba Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi	70	120
Fırat Üniversitesi Gençlik Eğitim Merkezi	20	50
Maliye Kampı	21	75
Emniyet Kampı	96	297
Devlet Su İşleri (DSİ) 9.Bölge Müdürlüğü Kampı	92	264
Karayolları Kampı	40	160
İl Bank Gezin Hazar Gölü Dinlenme Tesisleri	32	128
Elazığ Belediyesi Dinlenme Kampı	30	90
Gezin Belediyesi Prefabrik Ev	20	45
TUR-POL Turistik Otel	39	81
Mavi Göl Otel	35	90
Gölcük Tatil Köyü Tesisleri (TCDD)	30	90
Galaksi Tatil Köyü	20	104
Toplam	572	2.734

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (35).

Resim 41: Mahalli idareler belgeli konaklama tesislerinden Sivrice'den bir örnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Türkiye'de 2020 yılı itibarı ile bakanlık-belediye belgeli tesis sayısı 13.185 ve yatak sayısı 1.734.469 olmuştur (13). Sivrice ilçesi, Türkiye'deki tesis sayısına göre %0,107 oranında tesise sahip olup tesisleşmede çok düşük bir seviyede kalmıştır. Yine Türkiye'de, 1.734.469 yatak kapasitesi bulunurken Sivrice ilçesi 2.734 yatak kapasitesine sahiptir. Bu da Türkiye'deki yatak kapasitesinin % 0,1576 oranına tekabül etmekte ve bu oran ile ilçenin, çok düşük yatak kapasitesine sahip olduğu görülmektedir.

Resim 42:Sivrice’de bakanlık belgeli konaklama tesislerinden otel örneği

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Sivrice ilçesinde kamu kurumlarına ait konaklama tesisleri de bulunmaktadır (Tablo12).

Resim 43:Kamu kurumlarına ait konaklama tesislerinden Sivrice’den bir örnek

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

Resim 44:Sivrice’de hizmet sunan yiyecek-içecek işletmesinden bir görüntü

Kaynak: Yazarın arşivinden alınmıştır.

5.3.1.Sivrice İlçesinin Gelen Ziyaretçi Sayısına Göre Durumu

2019 yılında Türkiye’de yabancı turist sayısı 30.934.386 ve yerli turist sayısı 23.179.991 olmuştur. Tesislerdeki doluluk oranı yerli %17.38, yabancı ise % 41,52 olmuştur (13)

Tablo 13: Sivrice İlçesine Gelen Yerli- Yabancı Ziyaretçi Sayıları (2016-2020)

Yıl	Bakanlık Belgeli		Belediye Belgeli		Toplam	Değişim Oranı (%)
	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı		
2016	2.885	14	-	-	2.899	2016-2017
2017	5.646	68	1.704	-	7.418	155,9
2018	5.472	55	1.394	2	6.923	2017-2018
2019	3.744	4	3.424	-	7.172	-6,68
2020	2.945	8	4.076	-	7.029	2018-2019
						3,59
						2019-2020
						-2,0

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerinden derlenmiştir (13).

Sivrice ilçesine 2016 yılında 14 yabancı 2.885 yerli olmak üzere toplam 2.899 ziyaretçi gelmiştir. Sivrice ilçesini 2017 yılında toplam 7.418 yerli-yabancı turist ziyaret etmiş ve bir önceki yıla göre %155,9'luk bir artış gerçekleşmiştir. 2018 yılında yerli-yabancı ziyaretçi sayısı 6.923'tür ve bir önceki yıla göre %6,68 oranında düşüş yaşanmıştır. 2019 yılında 7.142 turist ilçeyi ziyaret etmiş, 2018 yılına göre %3,59 oranında bir artış olmuştur. 2020 yılında ilçeye yerli-yabancı olmak üzere toplam 7.049 ziyaret gerçekleşmiştir. 2019 yılına göre düşüş % 2 oranında olmuştur (Tablo13).

İlçeye gelen yabancı turist sayılarında yıllara göre inişli çıkışlı bir seyir izlenmiştir. 2016 yılında yabancı ziyaretçi sayısı 14 olarak gerçekleşmiş ve 2017 yılında rakam 68'e ulaşmıştır. Bir önceki yıla göre % 385,72'lik bir artış yaşanmıştır. Nitekim 2017 yılında 68 yabancı ziyaretçi ağırlayan ilçe, 2018 yılında 57 ziyaretçiye ev sahipliği yapmıştır; bir önceki yıla göre düşüş %16,2 olarak

gerçekleşmiştir.2019 yılında ise ilçeye gelen yabancı ziyaretçi sayısı 4 ve bir önceki yıla göre düşüş %93 olmuştur.2020 yılında 8 yabancı ziyaretçi ilçeye gelmiş bir önceki yıla göre %50 oranında artış kaydedilmiştir (Tablo 13).

Tablo 14: Elazığ Merkez ile Elazığ'a Bağlı İlçelerin Bakanlık Belgeli Tesislere Gelen Yerli- Yabancı Ziyaretçi Sayıları (2019)

İl -İlçe	Yerli -Yabancı Ziyaretçi Sayıları	%
Merkez	168.589	93,85
Karakoçan	6.745	3,75
Sivrice	3.748	2,09
Palu	532	0,31
Toplam	179.614	100

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerinden derlenmiştir (13).

2019 yılında Elazığ il ve ilçelerinde bulunan bakanlık belgeli tesislere toplam 179.614 turist gelmiştir (Tablo 14). Elazığ,168.589 turist sayısı ve % 93,85'lik oran ile ilk sırada yer almıştır. İkinci sıradaki Karakoçan ilçesinin turist sayısı 6.745 olarak gerçekleşmiş ve ilçe % 3,75 oranında pay almıştır. Sivrice ilçesi 3.748 turist sayısı ve % 2,09 pay ile üçüncü sırada yer almıştır. Palu ilçesi 532 turist sayısı ve %0,31'lik oranla Sivrice'den sonra dördüncü sırada yer almıştır (Tablo 14).

Tablo 15: Elazığ Merkez ile Elazığ'a Bağlı İlçelerin Belediye Belgeli Tesislere Gelen Yerli-Yabancı Ziyaretçi Sayıları (2019)

İl-ilçe	Yerli-Yabancı Ziyaretçi Sayıları	Pay %
Merkez	52.587	85,57
Sivrice	3.424	5,57
Kovancılar	1.886	3,07
Karakoçan	1.842	3,0
Alacakaya	554	0,9
Palu	476	0,77
Keban	352	0,573
Arıcak	336	0,547
Toplam	61.457	100

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerinden derlenmiştir (13).

2019 yılında belediye belgeli tesislere gelen turist sayısına baktığımızda, Elazığ merkez ilk sıradaki yerini korurken, ikinci sıraya 3.424 turist sayısı ve % 5,57'lik oranla Sivrice ilçesi yükselmiştir. Kovancılar ilçesi 1.886 turist sayısı ve %3,07 oran ile üçüncü, 1.842 turist sayısı %3 oran ile Karakoçan ilçesi dördüncü, Alacakaya ilçesi 554 turist sayısı %0,9 oran ile beşinci, 476 turist sayısı %0,77 oran ile Palu ilçesi altıncı, Keban ilçesi 352 turist sayısı %0,573'lük oran ile yedinci, Arıcak ilçesi 336 turist sayısı %0,547 oran ile sekizinci sırada yer almıştır (Tablo 15).

Elazığ il merkezi, 2019 yılında 221.176 yerli -yabancı ziyaretçi ağırlamıştır. Elazığ ili, 2019 yılında Türkiye'ye gelen toplam yerli- yabancı ziyaretçilerin %0,41 oranında ziyaretçi çekmiştir. Elazığ ili, 2019 yılındaki % 0,41'lik oranında ağırlamış olduğu ziyaretçi payı ile diğer destinasyonlara göre çok düşük bir

seviyede kalmıştır.. Yine 2019 yılında bakanlık– belediye belgeli tesislere gelen yerli-yabancı ziyaretçi sayılarının toplamına göre; Elazığ merkez ve ilçelerini ziyaret eden yerli-yabancı turist sayısında, Elazığ merkezin ardından, Karakoçan ilçesi 8.587 ziyaretçi sayısı ile ikinci,7.172 ziyaretçi ile Sivrice ilçesi üçüncü, Kovancılar ilçesi 1.886 ziyaretçi sayısı ile dördüncü sırada yer alırken, Palu ilçesi 1.008 ziyaretçi sayısı ile beşinci sırada, Alacakaya ilçesi 554 ziyaretçi sayısı ile altıncı sırada, Alacakaya ilçesinin ardından 352 ziyaretçi ile Keban ilçesi yedinci ve 336 ziyaretçi ile Arıcak ilçesi sekizinci sırada yer almıştır (Tablo 14 -15).

5.3.2. Sivrice İlçesi Turizm Gelirleri

2019 yılında Türkiye'nin turizm geliri 34.520.532 dolar olmuştur. Ortalama kişi başı harcama 666 dolar olarak gerçekleşmiştir. Turizmin GSYİH içindeki payı %4.6 olmuştur (14).

Tablo 16:Sivrice İlçesinin Ortalama Harcamaya Göre, Turizm Gelirleri (2016-2020)

Yıl	Yabancı ziyaretçi sayıları	Ortalama harcama (\$)	Turizm geliri (\$)
2016	14	705	9.870
2017	68	681	46.308
2018	57	647	36.879
2019	4	666	2.664
2020	8	762	6.096

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB verilerinden derlenmiştir (13,14).

2016 yılında Sivrice ilçesinde ortalama turizm harcamasına göre ortalama gelir 9.870 dolar olmuştur.

2017 yılında Sivrice ilçesinde ortalama gelir 46.308 dolar olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre %369,2 oranında daha fazla bir gelir elde edilmiştir.2018 yılında ortalama gelir 36.879 dolar olmuş ve bir önceki yıla göre %20,36 düşüş kaydedilmiştir.2019 yılında 2.664 dolar gelir elde edilmiş ve bir önceki yıla göre %92,78'lik bir düşüş kaydedilmiştir.2020 yılında 6.096 ortalama gelir elde edilmiş ve bir önceki yıla göre % 128,8'lik bir artışla tamamlanmıştır (Tablo 16).

Sivrice ilçesi göl turizminde ise bulunduğu coğrafi bölge olan Doğu Anadolu Bölgesi'nde, benzer destinasyonlar bulunmaktadır. Buna göre, Doğu Anadolu Bölgesi'nde doğal göllere kıyısı bulunan ilçelerden; Ahlat ilçesinin Nazik Gölü'ne (55), Güroymak ilçesinin Nemrut Gölü'ne (56),Tatvan ilçesinin Nemrut Gölü ve Van Gölü'ne (57), Doğubayazıt ilçesinin Balık Gölü'ne (58) kıyısı bulunmaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'nde doğal göllere kıyısı bulunan 4 göl turizmi destinasyonunu ziyaret eden turist sayıları ile turizm gelirleri yine Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan ve doğal göle kıyısı bulunan Sivrice ilçesi turist sayıları ve turizm gelirleri karşılaştırıldığında Sivrice ilçesinin istenilen düzeyde olmadığı belirlenmiştir (Tablo 17).

Tablo17: Doğu Anadolu Bölgesi'nde Doğal Göllere Kıyısı Bulunan İlçelerin Turizm Gelirleri (2016-2020)

İlçeler	2016			2017			2018			2019			2020		
	Yabancı Turist Sayısı	Ort. Turizm Geliri (\$)	Toplam Pay (%)	Yabancı Turist Sayısı	Ort. Turizm Geliri (\$)	Toplam Pay (%)	Yabancı Turist Sayısı	Ort. Turizm Geliri (\$)	Toplam Pay (%)	Yabancı Turist Sayısı	Ort. Turizm Geliri (\$)	Toplam Pay (%)	Yabancı Turist Sayısı	Ortalama Turizm Geliri (\$)	Toplam Pay (%)
Ahlat	8	5.640	0,21	67	45.627	1,34	244	157.868	4,01	78	51.948	1,18	20	15.240	0,89
Doğubayazıt	3.474	2.449.170	89,79	4.676	3.184.356	92,98	5.326	3.445.922	87,47	5.526	3.680.316	83,6	2.147	1.636.014	95,93
Güroymak	5	3.525	0,13	-	-	-	22	14.234	0,36	1	666	0,015	-	-	-
Tatvan	368	259.440	9,51	218	148.458	4,33	437	284.739	7,23	1.001	666.666	15,13	63	48.006	2,83
Sivrice	14	9.870	0,36	68	46.308	1,35	57	36.879	0,93	4	2.664	0,075	8	6.096	0,35
Genel Toplam	3.869	27.727.645	100	5.029	3.424.749	100	6.086	3.939.642	100	6.610	4.402.260	100	2.238	1.705.356	100

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB verilerinden derlenmiştir (13,14).

2016 yılı ortalama turizm gelirlerinde Doğubayazıt ilçesi %89,79'luk pay ile ilk sırada yer almıştır. Tatvan ilçesi %9,51'lik ortalama turizm geliriyle ikinci sırada, Sivrice ilçesi %0,36'lık pay ile üçüncü sırada yer almıştır. Ahlat ilçesi %0,21'lik oran ile dördüncü sırada yer alırken, beşinci sırada bulunan Güroymak ilçesi %0,13 pay almıştır (Tablo 17).

2017 yılı ortalama turizm gelirlerine baktığımızda, Doğubayazıt ilçesi 3.184.356 dolar ve % 92,98'lik oran ile ilk sırada yer almıştır.148.458 dolar ortalama turizm geliri ve % 4,33 'lük pay ile Tatvan ilçesi ikinci sırada,46.308 dolar gelir %1,35'lik pay ile Sivrice ilçesi üçüncü sırada, 45.627 dolar ve % 1,33'lük pay ile Ahlat ilçesi dördüncü ve 2017 yılında turizm geliri olmayan Güroymak ilçesinin beşinci sırada yer aldığı görülmektedir (Tablo 17).

2018 yılında diğer tüm ilçelerin turizm geliri artış kaydederken Sivrice ilçesinde düşüş yaşanmıştır. Nitekim 2018 yılında Doğubayazıt ilçesi 3.445.922 dolar ve %87,47'lik oran ile ilk sırada yer almış, ikinci sırada 284.739 dolar gelir ve %7,23 oran ile Tatvan ilçesi yer almıştır. Ahlat ilçesi 157.868 dolar ve %4,01 oran ile üçüncü sırada, 36.879 dolar ve %0,93'lük pay ile Sivrice ilçesi dördüncü , 14.234 dolar ve % 0,36'lık pay ile Güroymak ilçesi beşinci sırada yer almıştır (Tablo 17).

Doğubayazıt ilçesi 2019 yılında 3.680.316 dolar ortalama gelir ve %83,6 pay ile ilk sırada yer alırken, ikinci sırada bulunan Tatvan ilçesi 666.666 dolar gelir ve %15,13 oranında pay elde etmiştir.2019 yılında 51.948 dolar gelir ve %1,18

oranında pay elde eden Ahlat ilçesi üçüncü sırada yer almıştır. Dördüncü sırada bulunan Sivrice ilçesi 2.664 dolar gelir ve %0,075 oranında pay elde ederken beşinci sırada bulunan Güroymak ilçesi 666 dolar gelir % 0,015 oranında pay elde etmiştir (Tablo 17).

2020 yılında Doğubayazıt ilçesi 1.636.014 dolar gelir ve % 95,93 oranında pay elde etmiş ve ilk sıradaki yerini korumuştur. İkinci sırada yer alan Tatvan ilçesi 48.006 dolar gelir ve %2,83 oranında pay elde etmiştir Üçüncü sırada bulunan Ahlat ilçesi 15.240 dolar gelir ve %0,89 oranında pay elde ederken, Sivrice ilçesi 6.096 dolar gelir ve %0,35 oranında pay elde etmiş ve dördüncü sırada yer almıştır. Güroymak ilçesinin ise, 2020 yılına ait turizm geliri kaydı bulunmamaktadır (Tablo17).

Sivrice ilçesinin 2018-2019 yıllarında turizm gelirlerinde düşüş kaydedildiği görülmektedir. Anılan yıllarda Sivrice ilçesi, Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan ve doğal göllere kıyısı bulunan Doğubayazıt, Tatvan ve Ahlat ilçelerinden daha az turizm geliri elde etmiştir (Tablo 17).

6. TARTIŞMA

Bu araştırmada, Sivrice ilçesinin mevcut spor turizmi potansiyeli incelenmiş ve ilçenin sahip olduğu spor turizmi olanakları, Türkiye'deki benzer spor turizmi arzına sahip destinasyonlarla karşılaştırılarak değerlendirmeler yapılmıştır.

Çalışmada Sivrice ilçesinin; kış sporları, hava sporları, su sporları, bisiklet sporu, doğa yürüyüşü, av sporu, dağcılık, motosiklet sporları, kuş gözlemlene, ekstrem sporları, hobi sporları, nostalji spor turizmi, folklorik sporlar ve takım sporlarından; futbol, voleybol, hentbol vb. spor turizmi değerlerine sahip olduğu belirlenmiştir. Ancak sahip olduğu değerlere rağmen spor turizmi liginde arzu edilir düzeye gelememiştir.

Tablo 9'da Hazar Baba Kayak Merkezi'nin yer aldığı Sivrice ilçesinin bağlı bulunduğu Elazığ ilinin, sınırları içerisinde kayak merkezi tesislerinin yer aldığı; Bingöl ve Tunceli illerinden daha fazla ziyaretçi ağırlamış olduğu görölmüştür. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 2017 yılında yapılan İllerin Sosyo – Ekonomik Gelişmişlik Araştırması sonucuna göre Elazığ ili, Tunceli ve Bingöl illerine göre üst sıralarda yer almıştır (36). Bu durum Elazığ ilinin, Bingöl ve Tunceli illerinden daha fazla ziyaretçi ağırlamasının nedenlerinden biri olarak gösterilebilir. Ayrıca, turizmin temel bileşenlerinden olan konaklama tesislerinde de benzer bir durum görölmüştür. Tunceli ve Bingöl illeri konaklama tesisi bakımından Elazığ'dan daha az konaklama işletmelerine sahiptir (13).

Kuş gözlemleme spor turizminde ise, Sivrice ilçesinde, kış ortası su kuşları sayısı 12, tür sayısı 8 ve birey sayısı 22.965'tir (52). Ancak, Avrupa Konseyi tarafından çok iyi korunan ve kıta ölçeğinde değer taşıyan doğal alanlara verilen Avrupa Diploması'nın en üst düzeyi olan A sınıfı diplomayla 1976 yılında ödüllendirilen Kuş Cenneti Milli Parkı'nda 266 kuş türü bulunmaktadır. Kış ortası kuş sayımında ise 60.000'e yakın su kuşu olduğu belirlenmiştir. Göl çevresinde kuş tünekleri ve kuş gözlem kuleleri mevcuttur (59). Hazar Gölü'nde bulunan kuş türlerinin ve kuş sayılarının benzer destinasyonlara göre az olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra, Hazar Gölü çevresinde kuşların konaklayacağı yerlerin ve kuş gözlem kulelerinin bulunmaması, ilçede kuş gözlemleme sporunun diğer destinasyonlara göre daha düşük seviyede kalmasına neden olmuştur.

Futbol turizmine geçmişte ev sahipliği yapmış Sivrice ilçesinde, futbol turizminin gelişmesi için somut adımların atılmadığı söylenebilir. Nitekim Türkiye'nin önemli futbol turizmi merkezlerinden olan Antalya merkez ve ilçelerinde, uluslararası kriterlerde 200'e yakın çim yüzeyli antrenman sahası bulunurken (60) Sivrice ilçesinde 1 adet toprak yüzeyli futbol sahası ve konaklama işletmesine ait 1 adet çim yüzeyli futbol sahası bulunmaktadır. Buna göre Sivrice ilçesinin futbol turizmi potansiyeline sahip olduğu; ancak istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir.

Tablo 13'te Sivrice Uluslararası Yamaç Paraşütü ve Bisiklet Festivali'nin yapıldığı 2017 yılında ilçeye gelen yabancı ziyaretçi sayısı 68, yerli ziyaretçi sayısı

5.646 olmuştur.2018 yılında festivalin düzenleneceği bildirilmiş, ancak bazı nedenlerden dolayı düzenlenememiştir. Festivalin yapılamadığı 2018 yılında ilçe; 55 yabancı,5.472 yerli ziyaretçi ağırlamıştır. Festivalin yapılmadığı 2019 yılında ise ziyaretçi sayılarında büyük bir düşüş yaşanmıştır. İlçeyi 4 yabancı, 3.744 yerli turist ziyaret etmiştir. Bu sert düşüşün nedenlerinden biri olarak etkinliklerin sistematik düzenlenmeyişi gösterilebilir. Buna göre etkinliklerin, ziyaretçilerin destinasyon tercihlerinde etkili olduğu sonucuna varılabilir .

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sahip olduğu spor turizmi donelerini turizm pazarına sunma konusunda bazı eksiklikleri olsa da, Sivrice ilçesi taşıdığı spor turizm potansiyeli ile spor turizmi pazarında istenilen düzeye gelebilecek bir destinasyondur. Coğrafi konumu, uygun iklimi, topoğrafyası ile bölgede önemli bir yere sahip Sivrice, spor turizminde başarılı olabilecek bir ilçedir.

İlçede spor turizminin geliştirilmesi için bazı çalışmalar yapılmaktadır. İlçedeki spor turizmi merkezlerinin ulaşım sıkıntısını gidermek ve otopark sorununu çözmek için çalışmaların devam ettiği ve çalışmaların 2022 yılı Şubat ayında tamamlanmasının hedeflendiği ifade edilmiştir. Ayrıca hazineye ait arazilerin kayak merkezine devri ve özel mülkiyete konu olan arazilerin kamulaştırılması düşünülmektedir.

Sivrice ilçesi taşıdığı spor turizmi potansiyeline rağmen, spor turizmi pazarında oluşan rekabetin içinde bulunmamış, sahip olduğu turistik donelerinin çoğunu gün yüzüne çıkaramamıştır.

1999 yılında faaliyete geçen Hazar Baba Kayak Merkezi'nden sonra kurulan kayak merkezleri tesisleşme süreçlerini tamamlamış ve sonradan faaliyete geçmelerine rağmen kış sporlarında başarılı bir konuma gelmişlerdir. Sivrice Hazar Baba Kayak Merkezi; Uludağ, Erciyes, Palandöken kayak merkezleri kadar ziyaretçi çekemese de istenilen seviyeye gelmesinde herhangi bir engelin olmadığı görülmüştür. Bölgede sonradan kurulan kayak merkezlerine pazarı kaptıran Sivrice

Hazar Baba Kayak Merkezi için, tekrar pazardan pay alabilmesi için önünde bir engel görülmemiştir. Elazığ ilinin en yüksek dağının bulunduğu Sivrice ilçesi bu avantajını kullanamamıştır. Ayrıca komşu illerin sahip olmadığı doğal göle sahip ilçe; bu zenginliğini de yeteri kadar değerlendirmemiş, bu değeri yeterince koruyamamış, sonuçta turistlerin öncelikleri arasında olan güvenli destinasyon imajını geliştirememiştir. Bu nedenlerden dolayı Mavi Bayrak ödülünde sürekliliği sağlayamamıştır.

Sivrice ilçesinin tanıtımının yeterince yapılmadığı söylenebilir. Turizmi oluşturan unsurların çoğuna sahip olmasına rağmen başarılı bir imaj oluşturulamamıştır. Turistik ürünün önemli unsurlarından olan festivaller, şenlikler, spor organizasyonları vb. etkinliklerin yapılmasında istikrar sağlanamamış, geleneksel olan birçok festival, şenlik, spor organizasyonları vb. etkinliklerin düzenlenmesi sürdürülememiştir.

Turizm yönetimi, gelişimi ve turizmde uygun strateji geliştirmenin anahtarı olan turizm planlamasının olmayışı önemli sorunlara ve yetersizliklere yol açmıştır. Kısa vadeli planlar oluşturulmuş, bu da mikro ölçekte faydalı görünse de uzun dönemde etkisiz kalmıştır.

Kalifiye iş gücü alanında eğitim veren kurumlara sahip olmasına rağmen niteliksiz iş gücü istihdamı yapılmış, yeterli deneyimi olmayan ve eğitim almayan iş gücünün çalıştırılması beraberinde birçok sorunlara neden olmuştur.

Verimliliği artırmak, maliyeti azaltmak ve sadık müşteri kitlesi oluşturmak için müşteri ilişkileri yönetimi uygulanmamış, ziyaretçilerle ilgili kayıtlar tutulmamış ve ziyaretçilerle iletişim sürdürülememiştir. Anket, şikayet vb. müşteri memnuniyeti araştırmaları yapılmamış, bunun sonucunda destinasyonun güçlü ve zayıf yönlerinin tespiti mümkün olamamıştır.

Dijital turizmde istenilen düzeyde olmayan ilçe; X,Y, Z kuşaklarının turizm eğilimlerine, teknoloji kullanımına ve benzeri özelliklerine uygun hizmet sunamamıştır.

Çalışma bulgularından yola çıkılarak Hazar Gölü'nü korumak için etkin bir yol haritasının belirlenmediği söylenebilir. Hazar Gölü'nü korumak için etkin bir planlamanın hayata geçirilememesi sonucu:

* Hafriyat toprağı, çöp vb. atıklar Hazar Gölü'nü besleyen dere yataklarına ve sahile dökülmüş,

* Erozyonun önlenmesi için yeteri kadar bitkilendirme yapılmamış,

* Kıyı şeridinde döşenmiş kanalizasyon hattındaki tıkanmalar sonucu rögar kapaklarından sızan atık sular göl suyuna karışmış,

* Kıyıda, çeşitli amaçlarla kumların çekilmesi önlenememiş,

* Tarımsal faaliyetlerde yararlanılan ticaret ve ahır gübreleri ile herbisitlerin kontrolsüz kullanımının önüne geçilememiş,

* Çadır-kamp turistlerinin izinsiz kurmuş olduğu lavabo ve wc suları göle akıtılmış,

* Kıyı koruma yapılarından mahmuz, perde duvarlar oluşturulmamış bunun sonucunda dalgaların etkisiyle kıyıdaki atıklar göl suyuna karışmış,

* Kıyıda anız ve çöp yakılması önlenememiş,

* Tarımsal sulama vb. amaçlarla çeşitli araçlar kullanılarak göl sularının çekilmesinin önüne geçilememiş,

* Kıyı çizgisinde bulunan ağaçların taçları altında yetişmiş tek ve çok yıllık yeşil örtülerde hayvan otlatılması sonucu oluşan hayvan gübrelere yağışlarla suya karışmasını önlemek için gerekli tedbirler alınmamış ve oluşan kirlilik ekolojik döngüye zarar vermiş, Hazar Gölü Mavi Bayrak ödülünde istikrar sağlayamamıştır.

Ancak zengin bir spor turizmi potansiyeline sahip Sivrice ilçesi, uygun planlama yaparak, etkili politikaları hayata geçirerek spor turizmi liginde istenilen başarıya ulaşabilecektir. Bunun için tüm paydaşların yapacağı çalışmalar vardır. Bu bilgiler ışığında öneriler:

● Bir turizm merkezi ne kadar turistik donelere sahip olursa olsun yeteri kadar tanıtılmamışsa, turizm sektöründe başarılı olması mümkün görünmemektedir. Bu doğrultuda Sivrice'nin medyada düzenli olarak yer alması gerekmektedir. İlçenin sahip olduğu spor turizmi değerlerinin tanıtımı için; dergi, gazete, televizyon, radyo ile sosyal medya platformları etkin olarak tanıtım faaliyeti için kullanılabilir.

- Halkla ilişkiler ve günümüzde önemi gittikçe artan müşteri ilişkileri yönetimi birimleri kurularak hizmet verilebilir.

- Destinasyon imajı oluşturulabilir. Geçmiş yıllarda ünlülerin Sivrice'de yapmış oldukları spontane tanıtımlar sistematik yapılabilir, toplumun ünlülerin tavsiyelerini önemseyeceğinden hareketle, ünlülerin ilçeyi tavsiye etmeleri sağlanabilir. Bu sayede ilçenin hatırlanabilir düzeyi artabilir.

- Kulaktan kulağa iletişimden faydalanabilmek için müşteri ilişkileri yönetimi kapsamında ziyaretçilere ait bilgilerin yer aldığı veri ambarı oluşturulabilir. Ziyaretçilerle ziyaret süreci tamamlandıktan sonra iletişim sürdürülebilir, bu sayede hem sadık müşteri kazanılabilir hem de hizmet bileşenlerinin zayıf ve eksik yönleri belirlenebilir.

- Turizm endüstrisi emek-yoğun şekilde işlemektedir. Turistik ürünlerin çoğunun soyut, dokunulamaz, depo edilemez özelliklerinden hareketle arz-talep dengesi sağlanabilir, müşteri memnuniyeti başat unsur kabul edilebilir.

- Turistik ürün unsurlarından olan etkinlikler ilçede geçmiş yıllarda düzenlenmiş; ancak son yıllarda çeşitli nedenlerle yapılamamıştır. Oysa bir destinasyonun tanıtımı için festivaller, yarışmalar vb. etkinlikler büyük önem taşır. Bunun için geleneksel olarak yapılan festival, şenlik ve spor oyunları organizasyonlarının düzenli olarak gerçekleştirilebilmesi için çalışmalar yapılabilir.

- Tüm paydaşlar ilçenin spor turizmi değerlerini belirleyip, bu değerlerle ilgili çalışmalar yapılabilir, güçlü ve zayıf yönler saptanabilir.

- Etkin turizm planlaması yapılabilir, stratejik yönetim paydaşları ile bir vizyon belirlenerek, misyon, hedef, bütçe, taktik, politika oluşturularak, bu yönetim ışığında çalışmalar sürdürülebilir, stratejik yönetim kapsamında iç ve dış çevre analizi yapılabilir, buna göre yol haritası çizilebilir.

- Dijital turizme yönelik çalışmalar yapılabilir. Bilgi teknolojileri etkin bir şekilde turizm ürünlerinin hizmetine sunulabilir. X,Y,Z kuşaklarının turizm eğilimlerine ve bilgi teknolojilerini kullanımlarına uygun planlamalar yapılabilir, akıllı turizm için çalışmalar başlatılabilir.

- Sürdürülebilir turizm anlayışına uygun planlamalar yapılabilir, yeşil turizm politikası hayata geçirilebilir. Bu kapsamda uluslararası bir ödül olan Mavi Bayrak için tekrar çalışmalar yapılabilir. Bu doğrultuda Hazar Gölü'nde fiziksel, kimyasal ve biyolojik kirlenmenin önüne geçebilmek için:

- *Ötrofikasyonun oluşmaması ve Hazar Gölü'ne erozyon ile toprağın taşınmasını önlemek için bilgilendirme yapılabilir,

- *Toprağın eğime dik olarak işlenmesi sağlanabilir,

- *Anız yakılmasının önüne geçilebilir, toprağın boş bırakılması önlenemez, derelerin akış hızını engellemek için, göle dökülen ağız kısmında taş kaplamalı setler oluşturulabilir,

*Yağışların toprağa olan etkisini azaltan kurumuş yaprakların, otların vb. yakılmasının önüne geçilebilir,

*Meraların aşırı düzeyde otlatılması engellenebilir,

*İzinsiz ve kontrolsüz bir şekilde yamaçlarda yolların açılmasının önüne geçilebilir, bu sayede toprak- bitki- su arasındaki denge korunabilir,

*Göl sularını kirleticilere karşı korumak için düzenli olarak denetimler yapılabilir, tedbirler genişletilebilir,

*Tarımda, aşırı herbisit ve gübre kullanımı önlenir,

*Dalgaların kıyıdaki olumsuz etkilerini bertaraf etmek için kıyı koruma amaçlı mahmuz, perde duvar vb. yapılar inşa edilebilir.

- Atık yönetimi oluşturularak, atıklar geri dönüşüme kazandırılabilir.

Kompostlama ve depolama yapılarak çevre kirliliğinin önüne geçilebilir.

İlçede sık sık yapılan uygulamalardan atık yakma (insinerasyon) hava kirliliğine neden olmakta ve külleri çevreye zarar vermektedir, bunu önleyebilmek için atıklar düzenli olarak toplanabilir, yeterli sayıda çöp konteynerleri bulundurulabilir.

- Kış aylarında ısınma amaçlı kullanılan yakıtlar hava kirliliğine neden olmaktadır. Binaların bacalarına filtre konulması sağlanabilir, temiz enerji sağlanarak, çevreye duyarlı yakıtların kullanımı teşvik edilebilir.

- İlçede, turizm sezonunda bozuk yollarda seyreden araçların klaksonları ve uzun araç kuyruklarının oluşturmuş olduğu gürültü kirliliğinin etkilerini

azaltmak için bitkiler ile gürültü perdesi oluşturularak bu etkiler minimize edilebilir. Gürültü perdesi, yollarda seyreden araçlardan kaynaklanan tozları da absorbe edeceğinden, kirliliğin dinlenme alanlarına geçmesi önlenebilir.

- Turist her şeyden önce güvende olmak ister. Bu doğrultuda dalgaların karayolunun alt kısımlarında oluşturduğu oyuklar nedeniyle oluşabilecek çökmelere karşı gerekli tedbirler alınabilir, trafik işaret ve uyarı levhaları sayısı artırılabilir, trafik kontrolleri daha sık yapılabilir.
- Boğulmalara karşı sahilde bulunan uyarı levhaları sayısı artırılabilir, izinsiz yerlerde su sporlarının yapılması engellenebilir, cankurtaran istihdamı sağlanabilir, düzenli olarak kontroller yapılabilir.
- Turizmin olmazsa olmazlarından biri de konaklama tesisleridir. İlçede konaklama tesislerinin sayısı ve kapasitesi artırılarak, mevcut tesislerin de yenilenmesi için çalışmalar yapılabilir.
- Sivrice ilçesinde spor turizminin arzu edilir düzeye ulaşabilmesi için arz-talep dengesi oluşturulabilir. Nitekim 2020 yılında Elazığ Valiliği himayelerinde gerçekleştirilen kayak sezonu açılış töreninde; otopark, kayak malzemeleri, yiyecek- içecek işletmeleri, kayak pisti vb. arz bileşenlerinin yetersiz kaldığı ve birçok ziyaretçinin kayak sporu yapamadan döndüğü görülmüştür. Bu nedenle turistik yoğunlaşma göz önünde bulundurularak kapasite artırımına gidilebilir.

- Ziyaretçilerin alışverişlerini kolaylıkla yapabileceği işletme sayısı artırılabilir ve bu işletmelerde ilçede yapılan spor branşlarının ihtiyacı olan malzemelerin bulundurulması sağlanabilir.
- Turizmin anahtar sektörlerinden olan yiyecek-içecek işletmelerinin kapasitesi artırılabilir, ihtiyaca uygun menü planlaması profesyonel insan kaynakları tarafından yapılabilir.
- Alt yapı ve üst yapı yatırımları yapılarak, gerekli görülen yollar yenilenebilir. İlçede spor turizmi dışında diğer turizm türlerinin gelişmesi için çalışmalar başlatılabilir.
- Temizliğe özen gösterilmesi çok büyük önem arz etmektedir. Turizm faaliyetlerinin sorunsuz tamamlanabilmesi ve ziyaretçilerin memnuniyeti ile güvenliğinin etkin bir şekilde sağlanabilmesi için temizlik planı oluşturulabilir.
- Günümüzde rekabetin şiddeti artmış ve insan kaynakları son derece önemli bir hal almıştır. İnsan kaynakları planlaması yapılabilir, iş gereklerine uygun personel temini sağlanabilir.
- Trafik yoğunluğunu azaltmak için kayak merkezine giden tali yolların onarımı yapılabilir, ulaşım mesafeleri kısaltılabilir.
- Kış sporları merkezinde pist genişletme çalışması başlatılabilir, gerekirse kamulaştırma yapılabilir.

- Kızak, kayaklı koşu, kar voleybolu branşlarına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Okul Sporları kayak yarışmalarının bir ayağı Sivrice ilçesinde organize edilebilir.
- Güvenli ulaşımın sağlanabilmesi için buzlanmanın yoğun olduğu dulda kalan bölgelere tuzlama üniteleri yerleştirilebilir.
- İlçede kış sporları turizminin gelişebilmesi için, Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü ve Fırat Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü bir araya gelerek, kış sporları turizminin gelişmesi için ortak bir yol haritası belirleyebilir.
- Sivrice ilçesinde, son yıllarda çeşitli nedenlerin iklim üzerine etkisiyle kış sporları turizmi sezonu geç başlamakta ve kısa sürmektedir. Bu dezavantaj yapay kar üretme (kartopu) ekipmanlarıyla çözümlenebilir.
- İlçenin var olan diğer spor turizmi türleri de geliştirilerek, spor turizminin sadece yüksek sezon olarak bilinen temmuz-ağustos dönemlerinin dışında yılın diğer aylarında da yapılabilmesi sağlanabilir.
- Profesyonel kış sporcularının pistin dışında da kayak yapabileceği hususu dikkate alınarak, alan dronlarla izlenebilir.
- Kayak pisti koruma ağlarıyla çevrilebilir.

- Sinema ve tiyatrodaki yer alan isimlerle görüşülerek, kış mevsiminde yapılan çekimlerde ilçe kış sporları merkezinin de kullanılabilmesi için öneriler sunulabilir.
- Tur operatörleri ve seyahat acenteleri ile görüşülerek tur programları oluşturulabilir. Tur operatörleri ve seyahat acenteleri destinasyonların tanıtımında kilit role sahiptir; bunun için ulusal ve uluslararası tur operatörleri ve seyahat acenteleri ile destinasyon tanıtımı için görüş alışverişinde bulunulabilir.
- Turizm sektöründe oluşabilecek olumsuz bir davranış, hizmetlerin tümünün yeterli olmadığı duygusu uyandırabileceğinden, personel ve yerel halk bu konuda bilgilendirilebilir.
- Turizm sektöründe arzı kısa sürede artırmanın zor olacağı düşüncesinden hareketle, kullanılmayan tesisler faal duruma geçirilebilir.
- Teleferik projesi hayata geçirilebilir, tesisteki telesiyej kapasitesi ve sayısı artırılabilir.
- Ziyaretçilerin alışveriş yaptığı mekanlarda arz sahipleri bilgilendirilerek, ziyaretçilerin ticari sömürüye maruz kalmalarının önüne geçilebilir.
- Sporcuların ve ziyaretçilerin olası risklerden korunabilmesi için uygun yerlere uyarı levhaları konulabilir.

- Kitle iletişim araçları ile Web 2.0 kültürünün hızla yaygınlaşmasıyla bilgiye ulaşmak daha hızlı bir hale gelmiştir. Mekanik, teknolojik ve sosyal medya araçları kullanılarak etkin bir tanıtım sağlanabilir.
- İlçede farklı turizm türlerinin gelişmesinin spor turizmini de canlandıracağı gerçeğinden hareketle, hava sporları kalkış pistine giden yolda genişletme ve bakım çalışmaları yapılabilir, ulaşımdaki sorunlar giderilebilir, kalkış pisti alanı gözden geçirilerek gerekli düzenlemeler yapılabilir. İniş pisti, özel mülkiyete tabi olması nedeniyle kullanıma kapatılmış olup önceden mülk sahibinden izin alınarak giriş yapılabilen ve bu durum sporcular için sorun teşkil etmektedir. Bu sorunun çözümü için ilçe merkezinde bulunan İlçe Emniyet Müdürlüğü ve İlçe Jandarma Komutanlığı atış eğitimi eski alanı iniş pisti olarak kullanılabilir.
- İlçede hava sporlarının gelişmesi için; lisanslı sporcu, antrenör sayısı artırılabilir, hava sporları kursları düzenlenebilir.
- Hava sporlarının yapılabilmesi için gerekli olan malzemelerin satışı ilçede bulunan Kaymakamlık Yöresel Ürünler satış noktalarında yapılabilir.
- Su sporlarından su bisikleti sayısı artırılabilir, yeterli sayıda can yeleği, can simidi vb. güvenlik önlemleri sağlanabilir. Gerekli malzemeler tesislerde, satış noktalarında sporseverlerin hizmetine sunulabilir.
- Kano, yelken, sörf vb. su sporlarının yaygınlaşabilmesi için kurslar düzenlenebilir.

- Geçmiş yıllarda yapılan su sporları yarışmaları tekrar düzenlenebilir.
- Geleneksel Hazar Baba Dağ-Doğa Yürüyüşü'nün ulusal ölçekte gerekli tanıtımları yapılarak ve katılımcılar için özel turlar düzenlenerek ilçenin dağ- doğa spor turizmi geliştirilebilir, geçmiş yıllarda yapılan konserler, halk oyunları gösterileri ve katılımcılara sunulan ikramlar tekrar yapılabilir.
- Bisiklet yarışmaları tekrar düzenlenebilir. Bisiklet yolunda bulunan lakalar onarılabilir, yol bisiklet sporu için uygun bir şekilde düzenlenebilir. Parkurun uygun yerlerinde mola noktaları oluşturulabilir, yarışmalar her yıl düzenli olarak yapılabilir, rasyonel planlamalar ve bütçeler hazırlanabilir.
- Okul Sporları bisiklet yarışmasının bir ayağı Sivrice'de düzenlenebilir.
- Plaj voleybolu ve hentbolu müsabakalarına ev sahipliği yapmış ilçede, voleybol ve hentbol sahaları uluslararası standartlara uygun bir şekilde hazırlanabilir; yerel, bölgesel ve ulusal ölçekte plaj voleybolu ve hentbolu müsabakaları düzenlenebilir. Göl çevresinde uygun alanlar plaj voleybolu ve hentbolüne kazandırılabilir.
- Nostalji spor turizmi arzına sahip Mollaali köyünde halk oyunları festivali düzenlenebilir. Köy yollarının bakım ve onarımı yapılabilir.
- Dağcılık eğitim faaliyetlerinin yapıldığı alanlar da gerekli güvenlik önlemleri alınabilir, dağcılık faaliyetlerin yapıldığı yerlerde yön levhaları konulabilir.

- Kuşların dinlendikleri alanda bulunan rekreasyon parkı uygun bir yere taşınabilir. Kuş Cenneti Adası çevresinde betonlaşmanın önüne geçilerek kuşlara doğal bir ortam sağlanabilir.
- Kış aylarında kuşların yiyecek bulmakta zorluk çekebilecekleri göz önünde bulundurularak, kuş türlerine uygun yemler bırakılabilir, bu yemler kuşların vitamin ve mineral ihtiyacını karşılayabilecek şekilde bilimsel olarak planlanabilir.
- Kuş gözlem kuleleri ile kuş tünekleri oluşturabilir.
- Futbol turizmine geçmiş yıllarda ev sahipliği yapan konaklama tesisleri, mevcut durumlarını revize ederek futbol turizmini canlandırmak için çalışmalar yapabilir. Futbol turizmine ev sahipliği yapan diğer destinasyonlarla da görüşülerek bir yol haritası çizilebilir. Yüz yüze görüşmeler ve davetlerle futbol kulüpleri ilçede ağırlanabilir.
- Av yasağının olduğu dönemlerde denetimler artırılarak, olta balıkçılarının avlamış oldukları balık sayısı ve ağırlıkları kontrol edilebilir, izin verilen sınırın üstünde avlanma yapmalarının önüne geçilebilir.

Bu öneriler ışığında Sivrice ilçesinin önemli bir destinasyon olması yönünde kararlı adımlar atarak arzu edilir bir destinasyon olabilmesi için herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Önemli spor turizmi destinasyonlarından biri olma potansiyeline sahip Sivrice ilçesinde, spor turizmi paydaşları stratejik yönetimi hayata geçirerek çağın

gereklerine uygun hareket etmeli ve önemli bir spor turizmi destinasyonu olabilmek için çaba sarf etmelidir. Sivrice ilçesinde paydaşlar, spor turizminde yaşanan değişimlere ayak uydurmalı, pazarı yakından takip etmeli, en iyi destinasyonlardan biri olabilmek için etkili ve başarılı bir imaj oluşturmalıdır.

8 KAYNAKLAR

1. Heper E, Terekli MS, Ertan H, ve ark. Spor Bilimlerine Giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 3.Baskı, 2011.99.
2. Arabacı İ. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yaşamlarında Sporun Anlamı ve Önemi. Turkish Journal of Educational Studies ,2017; 4(1):117.
3. Orhan R. Çocuk Gelişiminde Fiziksel Aktivite ve Sporun Önemi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,2019; 9(1):158.
4. Terlemez M. Spor Aktivitesinin Özgüven, Serotonin ve Dopamine Etkisi. Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 2019;2: 5.
5. Kılıç M, Arslan A. Parçalanmış Aileye Mensup Lise Öğrencilerinin Sosyalleşmesinde Sporun Etkisi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,2018; 66:1.
6. Çırka S. Küreselleşme Sürecinde Sporun Genel Bir Değerlendirmesi. Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi ,2017;45 : 144-145.
7. Özgüç N, Doğanay H, Zaman S. Turizm Coğrafyası. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 2019: 27.
8. Tuna M, Yanardağ AA. Turizm Sosyolojisi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 5.Baskı,2015:6.
9. Güler O, Taştan H, Akdağ G, ve ark. Genel Turizm. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 1.Baskı,2019:51.
10. Çavuş A, Çetinkaya N, Işık MF, ve ark. Seyahat Acentacılığı Ve Tur Operatörlüğü. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 1. Baskı, 2019:15.
11. TURİNG <http://www.org.tr/tarihce> 18.10.2020.
12. Gürcün D. Aydın İli Turizm Potansiyelinin Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,2011.
13. Kültür ve Turizm Bakanlığı <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-249709/yillik-bultenlerhtml> 16.11.2020.
14. TÜRSAB <https://www.tursab.org.tr/istatistikler-icerik/turizm-geliri> 20.10.2020.
15. TUROFED <https://www.turofed.org.tr/turizm-raporu> 12.11.2020.
16. Türkiye Çevre Eğitim Vakfı <https://mavibayrak.org.tr/tr/Default.aspx> 15.10.2020.

17. Türe C, Çiçek A. Ekoloji ve Turizm. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 5.Baskı, 2016:164.
18. Özbay G. Alternatif Politikalar İçerisinde Kış Turizmi: Türkiye'ye Yönelik SWOT Analizi. The Journal of International Lingual ,Social and Educational Sciences 2018;4 (2):204.
19. Ayazlar G, Avcı U, Aktaş M, ve ark. Turizm ve Tanıtım. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 3.Baskı,2015:216.
20. Türk Hava Kurumu <http://www.thk.org.tr/pdfs/yonerge/THKY-311YamacParaSutuusveEgitimYonergesi.pdf> 29.10.2020.
21. Eskişehir Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü <https://eskisehir.ktb.gov.tr/TR/-158527/yelkenkanat-mikrolayt.html/> 30.10.2020.
22. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği <http://www.mmo.org.tr/resimler/dosyae-kler/2208a67fffb36eb-ekpdf> 30.10.2020.
23. Tekbaş G, Ekiz A, Aydın Y. Coğrafya Ders Kitabı. Ankara: Ada,1.Baskı ,2017:163.
24. Türkiye Kano Federasyonu <http://www.turkaf.org.tr/#> 03.07.2021.
25. Özbek M. Turizm Amaçlı Su Altı ve Su Üstü Sportif Faaliyetler: Bugünü Geleceği. Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi ,2014; 6 (2):33.
26. Su altı Federasyonu <https://tssf.gov.tr> 03.07.2021.
27. Güngör S. Buca Kaynakları Eko Turizm Potansiyeli. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Katip Çelebi Üniversitesi ,Fen Bilimleri Enstitüsü,2017.
28. Türkiye Motosiklet Federasyonu <https://www.tmf.org.tr> 10.10.2021.
29. Türkiye Dağcılık Federasyonu <https://tdf.gov.tr/dagcilik> 29.10.2020.
30. Ağrı Valiliği <http://www.agri.gov.tr/agri> 20.10.2020.
31. Kırklareli Kültür ve Turizm Müdürlüğü <http://kirkclareli.ktb.gov.tr/TR-64304/doga-ve-dogayuruyusu-treking-turizmi.html> 03.07.2021.
32. Tour of Turkey <https://tourofturkey.org.tr/tarihce> 20.10.2020.
33. Tarım ve Orman Bakanlığı [www.tarimorman.gov.tr/DMKP /menu/32 /Yaban/ Hayati/ Gelistirme /- Sahalari](http://www.tarimorman.gov.tr/DMKP/menu/32/Yaban/Hayati/Gelistirme/-Sahalari) 30.10.2020.
34. Anonim. Sivrice 1994 Yılı. Ankara: Öncü Limited Yayınları, 1.Baskı, 1995:16-17.
35. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı www.yatirimadestek.gov.tr/elazig-ili-hazar-golu-koyu-on-fizibilite-raporu2020.pdf 01.05.2021.

36. Sivrice Belediyesi <http://sivrice.bel.tr/sayfa/tarihcemiz.html> 30.10.2020.
37. TÜİK <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109> 03.01.2021.
38. Önal H. Hazar'dan Fırat'a Sivrice. İstanbul: Sivriceliler Derneği Yayını,1.Baskı,2010:63.
39. Elazığ Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü <https://elazig.ktb.gov.tr/TR-58579/hazarbaba-kayak-merkezi.html> 03.07.2021.
40. Elazığ Valiliği <http://www.elazig.gov.tr/hazar-baba-kayakmerkezi> 03.07.2021.
41. Boyraz Z, Özdemir MA. Gelişmekte Olan Bir Kış Turizm Merkezi (Elazığ) Hazar Baba. Doğu Coğrafya Dergisi,2011;10 (13): 261.
42. GELDER <https://www.gelder.org.tr/s-uluslararası-sivrice-festivali> 11.11.2020.
43. Fırat Üniversitesi <https://firat.edu.tr/harput/uluslararası-spor-oyunlari.html> 03.07.2021.
44. Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü <http://elazig.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1218368/hazar-golu-su-sporlari-ve-adrenalin-merkezi-oluyor.aspx> 03.07.2021.
45. Biricik A. Hazar (Gölcük)Gölü Depresyonu. Türk Coğrafya Dergisi, 2014;28: 4
46. Elazığ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü <https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/EDITORDOSYA/Elazig-icdr2019.pdf&> 03.07.2021.
47. Sağlık Bakanlığı <https://yuzme.saglik.gov.tr> 15.07.2021.
48. Türkiye Kültür Portalı <https://kulturportali.gov.tr/turkiye/elazig/turizm-aktiviteleri/hazarbaba-dag-doga-yuruyusu> 03.07.2021.
49. Şener A. Elazığ İl ve İlçeleri Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri. Elazığ :Elif Group ,1.Baskı,2009:204.
50. Dartay M. Hazar Gölü (Elazığ/Türkiye) Balıkçılarının Sosyo-Ekonomik ve-Sosyo-Demografik Yapısı. Ecological Life Sciences ,2019;14(4):121.
51. Doğa Derneği <https://www.dogadernegi.org/18165.2/> 29.10.2020.
52. Sivrice Kaymakamlığı <http://www.sivrice.gov.tr/turizm> 03.07.2021.
53. Elazığ Belediyesi <https://www.elazig.bel.tr/kent-rehberi/kayakmerkezi/242/> 01.01.2021.
54. Akın Ö, Karaman A,Sağlık E.Otel İşletmeciliği. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını,2016:30.
55. Ahlat Kaymakamlığı <http://www.ahlat.gov.tr/tarihi-veturistik-değerleri> 01.07.2021.
56. Güroymak Kaymakamlığı <http://www.guroymak.gov.tr/budakli-kaplicasi> 10.06.2021.

57. Tatvan Kaymakamlığı <http://www.tatvan.gov.tr/cografik-yapi> 13.06.2021.
58. Doğubayazıt Belediyesi <http://www.dogubayazit.bel.tr/index.php> 13.06.2021.
59. Kuş Cenneti Milli Parkı <http://kuscenneti.tabiat.gov.tr> 10.11.2021
60. Antalya Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü <https://antalya.ktb.gov.tr/TR-68437/spor-turizmi.html> 07.10.2021.